

SÖDERTÄLJE ORNITOLOGISKA FÖRENING

ÅRSBOK 2018

Foto Framsidan:

Alförrädare, hona

Fotograf: Okänd (från internet)

INNEHÅLL

Södertälje Ornitologiska Förenings fyrtioförsta årssammanställning	sid. 4
Verksamhetsberättelse 2018	sid. 5
Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2018	sid. 6
Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2018	sid. 8
Medlemsregister 2018	sid. 50
Omslagsbilder: Information och fotografier	sid. 2, 51

Södertälje Ornitologiska förenings fyrtioförsta års sammanställning

Bästa medlem

Återigen har redaktionen levererat en årsskrift bara två och en halv månad in på det nya året. Och detta trots att arbetet legat nere i över en månad under slutet av februari och början av mars på grund av en utlandsresa jag då gjorde tillsammans några av er andra i föreningen. Hur fixar man en årsskrift under de omständigheterna? Jo man sätter sina redaktionsmedlemmar i arbete mitt i julförberedelserna liksom de föregående åren, men med en extra press att leverera sina delar senast i början av februari. Och detta trots att de som vanligt inte får decembers urdrag ur Artportalen förrän en bit in i januari. (Ni rapportörer antas har lagt in decemberobsarna i Artportalen senast en vecka in i januari.) Så ett extra STORT TACK till er Lennart, Leif och Staffan för årets insats.

Föreningens medlemmars medelålder ökar tyvärr med närmare ett år för varje år som går, dvs vi har svårt att få nya yngre medlemmar. I nuvarande läge har vi inte hitta någon eller några som vill ta på sig att driva t. ex. studiecirkel om fåglar och fågelskådning eller att på annat sätt aktivt öka intresset för det som är föreningens huvudsyfte; Att samla Södertälje-traktens fågelintresserade och informera om vad som händer och hänt på fågelfronten lokalt. Så välkommen som medlem i StjOF och att tillsammans med oss i styrelsen på olika sätt förverkliga föreningens mål.

Några nya arter för vårt område blev det inte heller i år. Däremot en "nygammal" – alförrädare. En sådan sågs senast år 1987 i vårt område. Så år 2018 får härmed utses till "Alförrädarens år". Bilden på skriftens framsida skulle kunna vara tagen på den fågel som sågs och även finns dokumenterad på bild i Artportalen av en av föreningens rapportörer. Jämför bilden med den på skriftens baksida och notera hur vingspegeln bara exponeras ibland, beroende på hur vingen hålls. Notera också den mycket arttypiska huvudprofilen.

Våren är på väg – så ut och leta upp 2019 "Årsart"!

Södertälje 2019
Stefan Bengtsson
Ordförande

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Södertälje Ornitologiska förening får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2018

Styrelsen har haft följande sammansättning

Ordförande	Stefan Bengtsson
Vice Ordförande	Lars-Gunnar Klang
Sekreterare	Petter Kylefors
Kassör	Rikard Hellgren
Övrig ledamot	Leif Sundin
Revisorer	Sven-Hugo Lundahl Olle Nordin
Revisors suppleant	Gunnar Hector
Valberedning	Olle Nordin Mats Blomstedt
Rapportmottagning	Artportalen
Webbredaktör, hemsida	Petter Kylefors
Årsboksredaktörer	Stefan Bengtsson, Staffan Holmberg, Lennart Magni, Leif Sundin
Medlemsantal	51 (betalande, en del har troligen missat!)
Årsavgift	100 kronor
Styrelsemöten	Under året har 1 ordinarie styrelsemöte samt flera mail-möten hållits.
Årsmöte:	Årsmötet hölls den 14 mars i Lindängen, Hagaberg
Exkursioner och möten:	Ett antal exkursioner ordnades i förenings regi, de flesta på kvällstid. Deltagarantalet är fortfarande allra bäst på tisdagsutflykterna i augusti. Förutom en numera traditionell bildvisning i november annonserades i årsprogrammet för 2018 även en i februari 2019 (genomfördes den 5/2).
Årsboken	För år 2018 blev klar i början av 2019, och distribuerades i mars. (Denna rutin har pågått flera år – Det står fel i föregående berättelser)
Skrivelser mm	Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats.

Södertälje den 19 mars 2019

Stefan Bengtsson

Rikard Hellgren

Lars-Gunnar Klang

Petter Kylefors

Leif Sundin

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2018

I tabellen nedan anges första och sista rapporterna år 2018 i Södertälje och Nykvarns kommuner av samma urval vanliga flyttfåglar (67 st.) som tidigare år. Det "bästa" av de sex föregående årens datum finns med i tabellen för jämförelse.

Syftet med tabellen är att stimulera till fenologiska iakttagelser och rapporter. Arter som ibland övervintrar i våra trakter är inte med, eftersom det ibland kan vara svårt att avgöra om fåglarna är nyanlända eller klarat vintern. Helt omöjligt är det dessutom att avgöra om en kortflyttare bara "är sen" eller försöker övervintra. Trots att vissa härdiga arter uteslutits uppkommer i enstaka fall frågan om en observation är att anse som t.ex. vårens första eller är en övervintrare. I sådana fall bedöms observationen i relation till andra i t.ex. vårt landskap eller med tidigare år i vårt område.

Kommentarer till årets tabell

Antalet arter som fått ett tidigare datum är i år ovanligt få, nämligen trädgårdssångare, grönsångare och lövsångare. Och då rör det sig bara om någon enstaka dag. Tangerat datum d.v.s. lika med det bästa av de tidigare åren har skräntärna, svarthätta, grå och svartvit flugsnappare. Om detta är resultatet av att tabellen nu existerat i 7 år eller om den inledningsvis kalla och sedan extremt varma våren missgynnade fåglarnas flyttning får vi kanske svar på om ytterligare några år. Bland de tidiga vårflyttarna är det många som i år var påtagligt sena, t.ex. storlom, brunhök, strandkata, st. strandpipare, morkulla, storspov, skogssnäppa, sädesärta och järnsparv. Det är oftast flera veckor jämfört med "bästa" datum för de tidigare 6 åren som det rör sig om. Detta måste bero på den påtagligt kalla perioden under slutet av mars och början av april (se inledningen till årsrapporten).

På hösten har följande arter fått nya "senaredatum": Vitkindad gås, bivråk, strandkata, lungpipare, mosnäppa, rödbena, silvertärna, hussvala och svarthätta. För några av dem är det lite mer påtagliga "förbättringar", men för ganska många endast marginella.

Några datum är inom parentes. För tornfalkens del beror det på att en individ övervintrade. För svartvit flug och rödstjärt beror det på att datum från flyttnings-perioden saknas.

Antalet rapportörer i tabellen ökar i år igen, på våren är det nu cirka 40 stycken.

Flest rapporter på våren kommer från SC, MBt, PLt och JE i nämnd ordning, sedan JO följt av UM, CI, HA och ISA i samlad grupp. På hösten är UM och SC flitigast, följda av MBt och JE i en andra grupp. Därefter en klunga med HN, PLt, KHä, AR med flera med några bidrag vardera. Bland signaturerna i tabellen finns glädjande nog flera nya.

(Ovanstående med reservation för enstaka räknefel.)

/Stefan

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2018

ART	Ankomst 2012-2017	ANKOMST	Rapportör	Avfärd 2012-2017	AVFÄRD	Rapportör
Sädgås	2015-02-22	2018-03-21	SC	2016-12-30	2018-11-02	UM
Bläsgås	2016-02-23	2018-03-21	CL	2016-12-27	2018-10-22	NK
Vitkindad gås	2015-02-24	2018-04-04	AEs	2013-11-13	2018-12-21	JE
Bläsand	2014-03-09	2018-04-07	PLt, MFr	2014-12-16	2018-10-26	UM
Snatterand	2015-02-27	2018-04-08	PLt, BR	2014-12-04	2018-12-01	UM
Kricka	2015-03-02	2018-03-23	MBt, SC, TSd	2014-12-14	2018-11-02	UM
Skedand	2016-04-03	2018-04-14	HA, ISA	2013-11-10	2018-09-23	KHä
Ejder	2017-03-13	2018-03-24	PLt, MFr	2013-11-02	2018-09-26	UM
Storlom	2012-03-26	2018-04-11	JE, IF	2015-10-08	2018-09-19	HH
Svarthakedopping	2016-04-02	2018-04-12	BSi	2014-10-30	2018-10-18	BSi
Bivråk	2015-05-14	2018-05-18	MBt, SC	2016-09-21	2018-09-29	MFr, SLo
Brun kärrhök	2014-03-25	2018-04-06	UGe	2015-10-03	2018-09-29	ALn
Fiskgjuse	2017-03-25	2018-04-03	MBt, RWs	2013-10-17	2018-09-19	SC
Tornfalk	2012-03-20	(2018-01-01)		2016-12-03	2018-11-22	OA
Lärfalk	2017-04-23	2018-05-04	GS, EG	2014-10-05	2018-09-17	UM
Trana	2014-02-27	2018-03-21	SC, MBt, BLj	2014-11-25	2018-11-01	HAn, BB
Strandskata	2014-03-16	2018-04-05	UM, ALn	2016-08-07	2018-08-17	UM
M. strandpipare	2017-04-06	2018-04-14	HA, ISA, JO	2015-09-18	2018-09-04	SC
S. strandpipare	2014-03-13	2018-04-03	MBt, RWa	2014-10-11	2018-09-23	KHä
Ljungpipare	2017-03-23	2018-04-10	PLt	2017-11-10	2018-11-12	SC
Mosnäppa	2013-05-08	2018-05-10	LGK	2017-09-01	2018-09-04	SC
Brushane	2017-04-03	2018-04-24	JE	2012-10-27	2018-10-04	LS
Enkelbeckasin	2015-03-12	2018-04-02	SW	2015-12-20	2018-11-10	PLt
Morkulla	2015-03-12	2018-04-07	NK	2016-11-20	2018-11-05	PLt
Storspov	2016-03-31	2018-04-16	SC	2012-09-04	2018-08-30	AEm, MBt, JE SC
Drillsnäppa	2016-03-30	2018-04-10	AEm	2014-09-02	2018-08-21	PLt
Skogssnäppa	2016-03-17	2018-04-02	JE, JO	2014-08-29	2018-08-29	HN
Svartsnäppa	2015-04-12	2018-05-07	AEm, UM	2014-10-19	2018-10-02	UM
Gluttsnäppa	2015-04-19	2018-04-27	MBt, SC, KE, UM	2012-10-29	2018-10-21	SC
Grönbena	2017-04-08	2018-04-24	JE	2014-09-17	2018-09-16	JSI
Rödbena	2014-03-27	2018-04-02	NK	2014-09-24	2018-09-29	ALn
Silltrut	2016-03-20	2018-04-04	HH, BH, UM	2016-10-04	2018-09-22	UM
Skräntärna	2015-04-07	2018-04-07	KE	2014-09-06	2018-08-05	JE
Silvertärna	2014-04-18	2018-04-27	UM, KW, PEP	2013-08-08	2018-08-24	AR
Fisktärna	2017-04-05	2018-04-10	AE	2012-09-23	2018-08-31	UM
Skogsduva	2017-01-27	2018-03-11	PLt	2016-12-27	2018-09-27	UM
Gök	2014-04-30	2018-05-01	GS, EG	2012-09-07	2018-08-29	HN
Tornseglare	2014-04-30	2018-05-11	PR	2014-09-03	2018-08-24	MBt
Göktyta	2012-04-18	2018-04-22	SC	2015-10-04	2018-09-01	AR
Trädlärka	2014-03-07	2018-03-23	MBt, SC	2013-10-26	2018-09-29	ALn
Ladusvala	2015-04-12	2018-04-18	MBt	2016-10-01	2018-10-02	SC, JE
Hussvala	2013-04-21	2018-04-25	HA, ISA, MBt	2013-09-07	2018-09-24	AR

Trädpiplärka	2014-04-05	2018-04-17	PLt	2015-09-19	2018-09-16	JE, SC
Ängsplärka	2015-03-09	2018-03-27	SC	2014-12-14	2018-11-28	MBt, SC
Gulärta	2013-04-25	2018-04-26	SC	2015-09-28	2018-09-21	SC
Sädesärta	2016-03-11	2018-04-03	CL	2016-12-12	2018-10-12	MBt
Järnsparv	2014-03-15	2018-04-07	JE	2016-10-20	2018-10-18	MBt, SC
Näktergal	2014-04-29	2018-05-05	JO	2013-08-31	2018-07-29	LAn
Rödstjört	2012-04-15	2018-04-23	JO	2016-09-21	(2018-07-18)	
Buskskvätta	2014-04-19	2018-04-29	KE	2017-11-26	2018-09-19	CL
Stenskvätta	2017-04-04	2018-04-07	MFr	2016-10-13	2018-10-12	KM
Taltrast	2016-03-05	2018-04-02	LS	2012-11-19	2018-10-29	KHä
Rödvingetrast	2014-03-21	2018-04-03	JO	2017-12-26	2018-12-25	UM, BS
Dubbeltrast	2017-02-17	2018-03-21	MBt, BLj	2016-11-20	2018-10-18	KHä
Sävsångare	2016-04-23	2018-05-04	BLj, JE, SC	2015-09-25	2018-07-30	SC
Rörsångare	2016-05-01	2018-05-06	HA, ISA	2012-09-09	2018-08-05	HN, EE
Härmsångare	2017-05-05	2018-05-09	SB	2013-08-11	2018-07-16	UM
Ärtsångare	2014-04-25	2018-04-22	KE	2013-10-11	2018-09-16	JSI
Törnsångare	2012-05-05	2018-05-05	SC, JE	2012-09-16	2018-08-25	JE
Trädgårdssångare	2016-05-06	2018-05-05	AR	2015-08-30	2018-07-22	JMo
Svarthätta	2014-04-19	2018-04-19	PLt	2014-10-11	2018-10-22	CL
Grönsångare	2014-04-26	2018-04-22	SC	2013-07-23	2018-07-16	MBt, SC
Lövsångare	2013-04-20	2018-04-19	CL	2017-09-30	2018-09-29	HN
Grå flugsnappare	2013-05-09	2018-05-09	SB	2012-09-11	2018-08-14	HH
Svit flugsnappare	2013-04-22	2018-04-22	NJ	2014-08-23	(2018-07-05)	
Törnskata	2013-05-07	2018-05-08	CS	2014-09-19	2018-09-13	SC, MBt
Hämpling	2015-03-11	2018-04-07	PLt	2012-10-20	2018-10-14	TBe

Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2018

Inledning

Några förändringar i arturvalet eller annat har inte skett jämfört med föregående år. Här följer dock några påpekanden från tidigare år som tål att påminnas om:

- Rapportera gärna även ålder och kön om det går att avgöra samt inte minst ras av sådana arter som gulärta och sädgås.
- Använd helst redan befintliga allmänna lokaler som ofta är kopplade till en "huvudlokal".
- Specificera gärna platsen lite noggrannare, använd kommentarsfältet.
- Ange även ungefärlig tid för observationen vilket underlättar mycket vid bedömningen av totala antalet i ett område under en dag (liksom föregående punkt).
- Ange "aktivitet" d.v.s. om det är frågan om stationära eller förbiflygande/sträckande fåglar och även flockstorlek i förekommande fall.

Väderåret 2018

Uppgifterna är hämtade från SMHIs hemsida.

Årets första månad blev solfattig och mild och medeltemperaturen i östra Svealand var ca 2,5° över den normala.

Februari däremot var kall utom tio dagar från en vecka in i månaden och medeltemperaturen hamnade 0,5° under den normala. Nederbörden i vår del av landet blev 50% rikligare än normalt dessa två månader och från mitten av januari fanns ett snötäcke på 5-10 cm.

Mars inleddes med mycket kallt väder. Kring den 20e var det som mildast men från den 26e återkom kylan med förnyad kraft. De minsta temperaturunderskotten återfanns längs Götalands och Svealands ostkust, i Sydsverige som helhet blev underskottet ca 1,5°. I mitten av månaden hade vi i våra trakter ett snödjup på ca 1 dm, i slutet endast några cm.

Kylan fortsatte i april och våren i Göta- och södra Svealand var 1-3 veckor försenad i början på månaden jämfört med det normala. Sedan kom det varmluft söderifrån och Stockholm fick sommar rekordtidigt den 17 april, så medeltemperaturen som helhet blev ca 2,5° över den normala i vår del av landet.

Maj blev rekordvarm och rekordsolig i stora delar av landet, i Stockholm den soligaste kalender-månaden någonsin oavsett månad! Högtrycken dominerade väderläget och medeltemperaturen blev ca 5° över den normala i större delen av landet. Månaden blev också torr i nästan hela landet och nederbörden var endast 25-50 % av den normala.

Efter den exceptionella värmen följde juni med mer typiskt och varierat svenskt sommarväder, framför allt de sista 2/3-delarna av månaden. I östra Svealand blev temperatur-överskottet ändå ca 2°.

Juli blev så på de flesta håll i Sverige den varmaste som hittills noterats och med svår torka. Den allra högsta månads-medeltemperaturen återfanns i Stockholm med 22,5°. Detta är med god marginal rekord för Stockholms 262-åriga mätserie. Tempöverskottet var närmare 5° i hela landet, och antalet soltimmar i Göta- och Svealand dubbelt mot normalt.

Även augusti inleddes med mycket varmt väder speciellt i östra Göta- och östra Svealand. Runt den 10e skedde så en omläggning till ostadigt och mer normalt svenskt sommarväder. Månaden blev soligare än normalt i våra trakter och medeltemperaturen 2,5° över den normala trots väder-omslaget. Nederbörden blev mer än den normala och kom i slutet på månaden.

September blev i stort en repris på föregående månad, 2° varmare och även soligare än normalt, men med lågtrycks-perioder och i senare delen ganska blåsig.

I början av oktober låg temperaturerna strax under det normala, men en period med varmare väder följde sedan från den 9e. Framförallt under perioden 11-15 oktober var temperaturerna mycket över det normala, kring 20°, och flera värmerekord sattes. Månaden blev soligare än snittet och temperatur-överskottet ca 1° i östra Svealand.

November 2018 kan kort karaktäriseras som mild och torr. I östra Svealand/ostkusten blev medeltemperaturen 2° över den normala och med nederbörd ca 75% av den normala.

Trots ett par kallare perioder i mitten av december och kring jultid, så fick hela Sverige en mildare avslutning än normalt, i östra Svealand ett temperaturöverskott på ca 2°. Från mitten av månaden hade vi i våra trakter som mest ½ dm snö.

Rapport 2018

MINDRE SÅNGSVAN (*Cygnus columbianus*)

Årets observation av denna art gjordes i Långbro, Vårdinge med 1 ex. under tiden 8/4 – 11/4, dock 2 ex. den 10/4, (SC, JE, HA, ISA, JW, GW, MBt).

SÅNGSVAN (*Cygnus cygnus*)

389 rapporter

Vinterobservationer: Ett 60-tal rapporter inkom under januari och dryga 40 under februari, vilket är detsamma som föregående år. Observationerna härrör huvudsakligen från Mörköns norra del och i viss mån även från Tullgarnområdet. Större antal noterades under januaris första halva med max. 160 ex. vid Björkarösund den 2/1 (PLt, JE) för att sedan minska till ett 25-tal ex. och därunder. Under början av februari låg antalet fortfarande lågt för att från och med den 9/2 åter öka från 62 ex. (TSd) upp till dryga 90 ex. den 12/2 (KM), den 18/2 (SC) och den 23/2 (TV).

Större antal från övriga delar av rapportområdet var 120 ex. sökande föda vid Balsberga gård i Vårdinge församling den 3/1 (JE) och 65 ex. samma lokal den 5/1 (BWf).

Under december sågs som mest 90 ex. på Norra Mörkö den 8/12 (SC) och den 17/12 (KM).

Häckningar.

Par i lämplig häckbiotop noterades vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 28/3 och 14/4 (BKy) och ruvande fågel sågs sedan den 6/5 (BKy). Vid Simsjön, Hölö sågs par i lämplig häckbiotop den 18/4 (BLj) och ruvande fågel den 23/4 (BLj, MBt). Vid Visbohammar viltvatten, Vårdinge noterades också ruvande fågel den 19e och 24/4 (BT). I Lina Lersjö, Södertälje gjordes motsvarande iakttagelse den 22/4 (BSi), ruvande den 29/4 (PRn) och 3/5 (ALn, MLn). Vid Hägnäsviken, Tullgarnområdet sågs ett par besökande bebott bo den 24/4 (SC, JE). I Ånstasjön, Turinge sågs ett par i lämplig häckbiotop den 4/5 (AEs). Vid Vällingen intill Hummelhaga, Överjärna sågs ett par besökande bebott bo den 14e och 23/5 (SC) och den 15/5 en ruvande fågel i Hammarby träsk, Överenhörna (UM, ALg).

Hur blev resultatet sedan? I två fall har endast "par i lämplig häckbiotop" angivits och eventuell häckning är alltså osäker. "Ruvande" fågel eller fågel vid "bebott bo" har noterats på fyra lokaler men ingen uppföljning av antal pulli har rapporterats. Från Sundsviks Hills viltvatten rapporterades 7 pulli den 9/6 men samtliga ungar var försvunna den 25/6 (BKy), alltså troligen en misslyckad häckning. Vid Lina Lersjö sågs 5 pulli den 16/6 (MKd) och dessa 5 ex. noterades som 1K-fåglar tillsammans med föräldrafågeln den 28/9 (BSi). Från Simsjön noterades 2 pulli den 24/7 och 16/8 (BLj). Alltså 2 lyckade häckningar så långt vilket är betydligt sämre än vad som rapporterats under senare år.

SÄDGÅS (*Anser fabalis*)

28 rapporter.

Årets första sädgäss dök upp med 4 rastande ex. vid Skansundet, Mörkö den 21/3 (SC) för att sedan sakteligen öka till 20 ex. vid Västerviken, Tullgarnområdet den 2/4 (KN), till 55 ex. sträckande N över Sanda gård, Mörkö den 7/4 (PLt), till 125 resp. 100 ex. födosökande vid Långbro, Vårdinge den 8/4 (SC resp. HA, ISA). Därefter var i princip vårflytten över med inga observationer överstigande 7 ex. fram till den 2/5.

Höstens första båda ex. visade sig den 23/9 vid Hägnäsviken, Tullgarnområdet (KHä) och som mest sågs 7 ex. vid Brandalsund, Ytterjärna den 7/10 (SC). Årets sista, 1 ex, noterades den 2/11 vid Pirkrogsviken, Ytterjärna (UM).

SPETSBERGSGÅS (*Anser brachyrhynchus*)

Ett rastande ex. uppehöll sig vid Västerviken, Tullgarnområdet den 2/4 (JE, MBt). Vid Långbro gård, Vårdinge rastade/födosökte 1 à 2 ex. den 8e till 10/4 (JE, SC, HA, ISA, JW, GW).

BLÄSGÅS (*Anser albifrons*)

58 rapporter.

Årets första bläsgäss, 13 ex, noterades vid Västerviken, Tullgarnområdet den 21a och 23/3 (CL, SB). Vid Skanssundet, Mörkö sågs ett 20-tal ex. den 22/3 (JE, SC, PLt). Under resten av mars månad inkom ett 25-tal rapporter från framför allt Mörkö – Tullgarnområdet samt Pilkrogsviken, Ytterjärna med antal ej överskridande 8 ex. Därefter sågs en ökning: 35 ex. rastande i Västerviken och 22 ex. i Pilkrogsviken den 2/4 (JE), 44 ex. i Västerviken den 3/4 (MBt, RWs), 43 ex. i Långbro, Vårdinge och 50 ex. i Mölnbo, Vårdinge (samma lokal?) den 8/4 (SC resp. HA, ISA).

Under hösten inkom 8 rapporter under tiden 12 - 22/10 från Mörkö/Tullgarnområdet med som mest 10 ex. den 13e vid Nora Holmäng, Mörkö (SC, JE). Årets sista observation blev 2 ex. den 22/10 vid Mörköbron (SC).

FJÄLLGÅS (*Anser erythropus*)

5 ex. sågs flygande förbi Sjunda gård, Vårdinge den 14/4 (JJ, AWo).

Senast rapporterad 2005 med 4 nordsträckande ex. den 6/5 vid Tullgarnsnäs.

BLÄSGÅS x KANADAGÅS (*A. albifrons x Branta canadensis*)

Fyra rapporter föreligger: 1 ex. vid Mörköbron den 27/3 (SC), 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 6e resp. 7/8 (SC, JE) samt 1 ex. den 21/9, även det vid Pilkrogsviken (SC).

GRÅGÅS (*Anser anser*)

Ca 350 rapporter

Vinterobservationer. Sågs i låga antal under hela januari – februari i Mörkö/Tullgarnområdet och i något fall vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (totalt drygt 30 rapporter). I januari maximalt 6 ex. vid Skanssundet den 27/1 (PLt) och i februari max 10 ex. den 23 – 24/2 på Norra Mörkö (TV, PLt, AK, OW, MBt).

Det stora inflödet kom sedan den 21 – 22/3 med 700 å 750 ex. vid Skanssundet (SC, JE, PLt).

Häckningar:

Ruvande fåglar noterades vid Simsjön, Hölö den 4/5, ett 10-tal (BLj) och vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 6/5 (BKy).

40 pulli den 16/5 vid Häggånsviken, Tullgarn (LG, NEE)

9 pulli den 18/5 vid Sundsviks Hills viltvatten (BKy)

10 pulli den 21/5 vid Ekö, Mörkö (PLt)

3 pulli den 23/5 vid Skanssundet (PLt)

20 pulli den 24/5 vid Tullgarns slott (AMa)

Mer än 1000 ex. noterades enl. följande:

Häggånsviken 1100 ex. den 11/7 (HN), 1700 ex. den 6/8 (SC), 1000 ex. den 23/8 (JW, GW), 2000 ex. den 24/8 (AR), 1500 ex. den 24/8 (BO), 3000 ex. den 29/8 (SC, HN), 2000 ex. den 2/9 (AS), 1000 ex. den 3/9 (HN), 4000 ex. den 10/9 (SC), 2500 ex. den 14/9 (MBt, SC), 2000 ex. den 29/9 (SC, JE), 1500 ex. den 7/10 (SC), 1000 ex. den 12/10 (SC).

Skanssundet 1600 ex. den 6/8 (SC), 1000 ex. den 15/8 (PLt), 1800 ex. den 17/8 (UM), 1200 ex. den 28/8 (KM), 3000 ex. den 9/9 (SC), 1500 ex. den 12/9 (SC), 2000 ex. den 1/10 (MBt, SC), 1000 ex. den 4/10 (JE, SC), 1500 ex. den 9/10 (UM), 1800 ex. den 12/10 (KM), 1500 ex. den 12/10 (SC).

Pilkrogsviken 1000 ex. den 6/8 (SC), 1000 ex. den 7/8 (JE), 1200 ex. den 1/9 (KEr), 1000 ex. den 16/9 (PRn, JSI), 1700 ex. den 19/9 (CL), 1100 ex. den 21/9 (SC).

Fälten Norra Mörkö 1000 ex. den 27/8 (PLt), 1200 ex. den 6/10 (KHä).

Västerviken 1000 ex. den 31/8 (SC), 2000 ex. den 1/10 (MBt, SC).

GRÅGÅS x KANADAGÅS (*A. anser x Branta canadensis*)

17 rapporter inkom spridda på samtliga månader från mars till oktober med undantag av juli. I de flesta fall rörde det sig om 1 ensamt ex. inom Mörkö – Tullgarnområdet plus Pilkrogsviken. Avvikelser var 1 ex.

i Norra Yngern vid Farfars udde, Turinge den 3/6 (HH), 3 ex. vid Skanssundet den 27/3 (SC) samt 2 ex. den 13/10 också vid Skanssundet (SC, JE).

PRUTGÅS (*Branta bernicla*)

Även detta år observerades prutgås, närmare bestämt vid två tillfällen: den 30/9 vid Häggnäsviken, Tullgarn (KHä) och den 22/10 vid Marsta, Turinge (RS). I båda fallen rörde det sig om ett rastande ex.

VITKINDAD GÅS (*Branta leucopsis*)

72 rapporter.

Årets första, 5 ex, sågs vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 4/4 (AEs, BH, UM). Under april noterades sedan som mest 18 ex. den 6/4, även dessa vid Pilkrogsviken (SC) och övriga iakttagelser höll sig därefter hela tiden under 10 ex, samtliga i Mörkö – Tullgarnområdet så när som en observation vid Pilkrogsviken. Sommarmånaderna maj - augusti och även september bjöd på ett 30-tal rapporter med maximalt 8 ex. den 12/6 vid Tullgarns slott (AA) annars mestadels 1 å 2 ex.

Oktober gav däremot högre antal med samma geografiska spridning. Undantaget var ett sydgående sträck över Sundsvik. Den 4/10 noterades 19 ex. vid Skanssundet, Mörkö (JE, SC), den 6/10 36 ex. vid Västerviken (MBt, SC, JE), den 6/10 42 ex. på fälten N Mörkö (KHä), den 9/10 55 ex. vid Skanssundet (UM), den 10/10 62 ex. på fälten N Mörkö (PLt), den 12/10 53 ex. vid Skanssundet (MBt, SC), den 13/10 48 ex. vid Skanssundet (SC, JE), den 13/10 38 ex. vid Häggnäsviken (AS), den 15/10 95 ex. vid Häggnäsviken (CL), den 16/10 60 ex. vid Häggnäsviken (HN), den 18/10 70 ex. vid Häggnäsviken (HN), den 27/10 30 ex. sträckande S vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge (BKy), den 28/10 22 ex. vid Skanssundet (JE, SC). Under november inkom 3 rapporter med minskande antal från 7 till 2 ex. och slutligen registrerades ett decemberfynd med 9 födosökande ex. på fält NO om Lillsjön, Hölö den 21/12 (JE).

KANADAGÅS (*Branta canadensis*)

195 rapporter.

Vinteriakttagelser. Under januari inkom 11 rapporter framför allt från Tullgarnområdet men även tre stycken från Mörkö. Högsta antal blev 7 ex. i Häggnäsviken den 6/1 (HA, ISA). Februari iakttagelserna blev fyra stycken med max. 4 ex. den 5/2 på mellersta Mörkö (MAB).

Inga decemberfynd noterades. Årets sista observation blev 1 ex. i Västerviken, Tullgarn den 26/11 (BH, UM, AMä).

Ansamlingar uppgående till 100 ex. eller fler noterades den 25/3 med 100 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna (PRn), den 21/6 104 ex. i Häggnäsviken, Tullgarn (CL), den 11/7 120 ex. i Häggnäsviken (HN), den 5/8 470 ex. i Pilkrogsviken (CL), den 7/8 200 ex. i Pilkrogsviken (JE), den 10/8 150 ex. i Pilkrogsviken (BLj), den 21/8 182 ex. i Pilkrogsviken (CL), den 23/8 110 ex. i Pilkrogsviken (HN), den 30/8 110 ex. i Pilkrogsviken (LG), den 16/9 200 ex. i Pilkrogsviken (PRn, JSI) samt den 22/10 135 ex. vid Mörköbron (SC).

GRAVAND (*Tadorna tadorna*)

10 rapporter.

Vid Kalkberget, mellersta Mörkö rastade 2 ex. den 12/5 (OW, AK). Resterande fynd rörde sig om 1 årsunge som höll till i Pilkrogsviken, Ytterjärna under perioden 18 – 25/9 (JGr, MBt, JE, SC, CL, JO).

BLÄSAND (*Anas penelope*)

135 rapporter.

Ingen vinterobservation i år. De första bläsänderna dök upp den 7/4 med 2 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna (MFr) och 1 ex. i Björkarösund, Mörkö (PLt). Den 10/4 sågs 15 ex. i Pilkrogsviken (HA), annars höll sig antalet under 10 ex. under månaderna april – maj. Under sommaren observerades 12 ex. vid Tullgarnsnäs den 23/6 (PLt) och samma antal den 28/6 i Häggnäsviken (BH, UM). Övriga sommarobservationer överskred aldrig 10 ex.

"Höstinvasionen" började den 6/9 med 30 ex. vid Häggnäsviken (JE, SC) för att efterhand öka till 40 ex. den 22/9 vid Pilkrogsviken (JO) och 90 ex. samma datum vid Häggnäsviken (SC, JE). Därefter noterades tresiffriga antal, samtliga från Häggnäsviken: 135 ex. den 30/9 (MBt, SC), 205 ex. den 1/10 (MBt, SC), 160 ex. den 2/10 (KEr), 150 ex. den 12/10 (SC), 280 ex. den 15/10 (CL), 210 ex. den 16/10 (CL), 130 ex. den 18/10 (HN) för att sedan snabbt minska i antal. Årets sista ex. sågs vid Pilkrogsviken den 26/10 (UM).

SNATTERAND (*Anas strepera*)

207 rapporter.

Årets första visade sig den 8/4 med 4 ex. vid Björkarösund, Mörkö (PLt, BR) och den 10/4 sågs på samma ställe 8 ex. (PLt). Under resten av april och maj månad uppträdde de oftast i par, maximalt 3 par, och utbredningen begränsades till Mörkö – Tullgarnområdet och Pilkrogsviken, Ytterjärna. Vid flera tillfällen angavs också att de uppehöll sig i lämplig häckbiotop men inga uppgifter om sedda pulli noterades senare.

I juni noterades lite större ansamlingar:

Pilkrogsviken: 30 ex. den 12/6 (CL), 16 ex. den 28/7 (JE), 30 ex. den 7/8 (JE), 34 ex. den 8/8 (BH, UM, KL, AMä), 58 ex. den 10/8 (JE), 25 ex. den 21/8 (CL), 37 ex. den 23/8 (HH), 35 ex. den 25/8 (CL), 20 ex. den 30/8 (AEs), 30 å 35 ex. den 1/9 (JE, KEr), 20 ex. den 2/9 (HN, EE), 20 ex. den 3/9 (MNs), 30 ex. den 4/9 (SC), 34 ex. den 12/9 (MBt), 50 ex. den 16/9 (JSI), 37 ex. den 18/9 (JGr), 40 ex. den 19/9 (CL), 100 ex. den 21/9 (SC), 75 resp. 80 ex. den 22/9 (JO resp. SC, JE), 41 ex. den 26/10 (UM).

Mörköområdet:

Skanssundet 24 ex. den 14/6 (UM), 15 ex. den 18/6 (PLt), 35 ex. den 30/8 (MBt, JE, SC), 30 ex. den 31/8 (UM), 20 ex. den 26/9 (UM), 43 ex. den 12/10 (MBt), 29 ex. den 13/10 (SC, JE), 25 ex. den 15/10 (PLt), 20 ex. den 16/10 (HN)

Björkarösund 22 ex. den 27/8 (PLt), 25 ex. den 10/10 (PLt)

Tullgarnområdet:

Tullgarnsnäs 28 ex. den 11/8 (JE), 30 ex. den 12/8 (SB), 30 ex. den 13/8 (JE), 20 ex. den 28/8 (JE)
Häggnäsviken 30 ex. den 25/8 (JE), 20 ex. den 1/9 (JE, SC), 20 ex. den 4/9 (JE), 20 ex. den 22/9 (SC, JE), 20 ex. den 7/10 (SC), 75 ex. den 15/10 (CL), 20 ex. den 16/10 (HN), 35 ex. den 16/10 (CL), 25 ex. den 18/10 (HN), 25 ex. den 20/10 (PLt), 28 ex. den 22/10 (CL).

Enda vinterobservationen var 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö den 1/12 (UM).

KRICKA (*Anas crecca*)

180 rapporter.

Årets första kricka, 1 hane, sågs den 23/3 vid Skanssundet, Mörkö (TS, MBt, SC) och den var kvar ännu den 4/4. Den 6/4 fanns en ansamling på 42 ex. i Pilkrogsviken, Ytterjärna (SC) och samma antal sågs rastande vid Björkarösund, Mörkö den 24/4 (PLt).

Observationer av par i lämplig häckbiotop gjordes i Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 15/4 (BKy), 2 par den 26/4 vid Häggnäsviken, Tullgarn (PRn), i Lina naturreservat, Södertälje den 28/4 (KE), i Häggnäsviken den 1/5 (SC). 5 pulli rapporterades från Sundsviks Hills viltvatten den 29/6 (BKy) och 6 1K-fåglar i Hummelhaga, Överjärna den 8/7 (SC).

Större ansamlingar, 50 ex. eller däröver, kunde räknas in framför allt i Tullgarnområdet:

Tullgarnsnäs 50 ex. den 30/7 (SC), 90 ex. den 13/8 (JE), 110 ex. den 16/8 (JE), 50 ex. den 20/8 (MBt), 125 ex. den 21/8 (PLt), 280 ex. den 23/8 (JE, LG), 250 ex. den 25/8 (JE), 230 å 260 ex. den 28/8 (PKy, JE), 200 ex. den 29/8 (HN), 90 ex. den 17/9 (MBt, SC), 100 ex. den 20/9 (SC, JE), 55 ex. den 29/9 (ALg), 80 ex. den 2/10 (SC, JE)

Västerviken 150 ex. den 31/8 (SC)

Häggnäsviken 200 ex. den 1/9 (JE, SC), 60 ex. den 27/9 (HN), 70 ex. den 29/9 (SC, JE), 80 ex. den 30/9 (MBt, SC), 70 ex. den 5/10 (MBt, SC)

Skanssundet 45 resp. 55 ex. den 22/9 (UM, PLt), 70 ex. den 25/9 (PLt), 70 ex. den 26/9 (UM)

Björkarösund 50 ex. den 25/9 (PLt)

Pilkrogsviken 50 ex. den 27/9 (UM), 50 ex. den 2/10 (UM).

Årets sista observation var 3 ex. i Pilkrogsviken den 2/11 (UM).

GRÄSAND (*Anas platyrhynchos*)

Som vanligt har räkning av antalet gräsänder vintertid vid Maren, Södertälje centrum genomförts. Den 5/1 noterades 200 ex. (HA, ISA), den 14/1 130 ex. (CLB), den 21/1 100 ex. (JE, SC), den 6/2 110 ex. (CL) och den 7/2 600 ex. (UM).

Vid Skanssundet, Mörkö räknades den 8/2 180 ex. (UM), den 10/2 200 ex. (ÖS) och den 18/2 100 ex. (FGr).

I december blev resultatet i Maren 300 ex. den 19/12 (UM).

STJÄRTAND (*Anas acuta*)

Årets första stjärtand, en hane, visade sig vid Tullgarnsnäs den 11/4 (JE). Ytterligare 1 ex. sågs i Häggnäsviken den 12/4 (BSi), 5 ex. samma lokal den 14/4 (MBt, SC, JE), 3 ex. vid Tullgarnsnäs den 17/4 (JE), därefter två observationer vid Häggnäsviken med 6 ex. i par den 18/4 (HA, ISA) och 2 ex. i par den 30/4 (MBt, SC). Detta utgjorde vårens skörd.

Den första höstobservationen gjordes den 28/8, då 4 ex. rastade vid Tullgarnsnäs (JE). Den 29/8 sågs 2 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBt, LS, SHL) och 2 ex. vid Häggnäsviken (SC, HN) och den 30/8 2 ex. vid Pilkrogsviken (JW, GW). Under september inkom 14 rapporter och i oktober tre stycken. Samtliga härrörde från Tullgarnområdet, Mörkö och Pilkrogsviken. Största individantalet noterades med 11 ex. den 4/9 vid Häggnäsviken (KE), 7 ex. den 15/9 samma lokal (PLt) och 13 ex. sträckande S vid Tullgarnsnäs den 29/9 (ALg). Övriga observationer handlade mest om 1 å 2 ex.

En vinteriakttagelse gjordes den 7/12, då ett honfärgat ex. flög förbi vid Pilkrogsviken (MBr).

ÅRTA (*Anas querquedula*)

Sju rapporter avseende 1 par, som höll till vid Simsjön, Hölö den 21e till 24/4, inkom (JE, MBt, NK, JO, BLj, SC). Ett par visade sig vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 11/5 (JO).

SKEDAND (*Anas clypeata*)

43 rapporter.

Årets första notering gjordes den 14/4 då 1 par sågs vid Tullgarnsnäs (HA, ISA). Därefter kom flera rapporter 2 å 4 ex. (vid något tillfälle 6 ex) vanligtvis i par vid Simsjön, Hölö under perioden 19 – 29/4 (MBt, AR, BLj, NK, JE, JO, SC, HA, ISA). Ofta angavs "lämplig häckmiljö" och i ett fall "parning/parningsceremonier". Tyvärr finns ingen uppföljning hur en eventuell häckning lyckats.

Parallellt med noteringarna från Simsjön har liknande resultat rapporterats från Tullgarnområdet. Här dominerar Tullgarnsnäs med 9 rapporter under perioden 21/4 – 4/5 (JE, SC, KE, PLt, MBt, HN, EE, MNs). Även här har "lämplig häckmiljö" angivits men inga uppgifter om eventuella pulli har inkommit.

Den 12/6 sågs 1 hane i Dåderö, N Mörkö (PLt) och den 7/7 1 ex. i Västerviken (HN, EE).

Under augusti inkom 10 rapporter. I Pilkrogsviken sågs 2 ex. den 1/8 (BH, UM) liksom den 23/8 (HN, KE), i Häggnäsviken den 7/8 1 å 2 ex. (JE, LS, PRn), den 24/8 4 ex. (AR) och den 29/8 3 ex. (SC, HN), vid Tullgarnsnäs den 23/8 3 ex. (LG) och den 29/8 8 resp. 7 ex. (PLt, HN).

September slutligen gav 7 rapporter: i Häggnäsviken den 4/9 2 ex. (JE), den 10/9 1 ex. (SC), den 22/9 8 ex. (SC, JE) och den 23/9 1 ex. (KHä), vid Pilkrogsviken den 22/9 1 ex. (JO, SC, JE) samt i Tullgarnområdet 1 ex. den 10/9 (JSI).

Observationen vid Häggnäsviken den 23/9 blev alltså årets sista.

BRUNAND (*Aythya ferina*)

46 rapporter

Vinterobservationer. I Tullgarnområdet vid Häggnäsviken sågs 1 hane den 3/1 (JO) och vid Västerviken 9 ex. den 14/1 (SC). På Mörkö sågs vid Ekö 2 ex. den 8/1 (PLt), vid Skanssundet 2 hanar den 9/2 (TSd),

2 hanar den 23/2 (TV) och vid Söräng 1 hane den 10/2 (SC). I mars månad finns bara en rapport nämligen 1 honfärgad individ vid Oaxen den 4/3 (SC).

Under december noterades vid Pilkrogsviken, Ytterjärna 25 ex. den 12/12 (HH) och 30 ex. den 13/12 (LS). Vid Ytterjärna båtklubb sågs 60 ex. den 16/12 (BH) och vid Västerviken 2 ex. den 17/12 (KHä).

Under april inkom 15 rapporter från Pilkrogsviken och Simsjön, Hölö. Störst sedda antal var 20 ex. i Pilkrogsviken den 13/4 (AEs). Maj gav bara 3 rapporter avseende 1 hane den 15/5 vid Hammarby träsk, Överenhörna (UM, ALg) och 1 hane den 28/5 vid Skanssundet (PLt, MBt).

Den 16/6 sågs 3 ex. vid Årby viltvatten, Ytterenhörna (MA), den 17/7 1 ex. vid Häggnäsviken (JO) och den 8/8 1 ex. vid Häggnäsviken (BH, UM, KL, AMä).

Under hösten sågs vid Häggnäsviken 1 hane den 2/9 (AS) och 1 honfärgad den 6/9 (JE, SC) och vid Björkarösund, Mörkö 4 ex. den 8/9 (PLt). Oktober gav också tre iakttagelser, dels två vid Häggnäsviken den 18/10 (KHä) och den 26/10 (MBt, JE, SC) i båda fallen 2 ex, dels vid Ytterjärna båtklubb den 26/10 där 24 ex. visade sig (UM). November gav sju rapporter, nu oftast med större individantal. I Pilkrogsviken sågs 30 rastande den 18/11 (SC), 50 rastande den 22/11 (HN), 15 ex. den 24/11 (LS) samt 65 rastande vid Ytterjärna båtklubb den 26/11 (BH, UM, AMä).

Decemberfynd se ovan under vinterobservationer.

VIGG (*Aythya fuligula*)

276 rapporter varav 50 i januari, 55 i februari och 25 i december.

Ej heller i år kunde någon fullföljd häckning konstateras även om par konstaterades under häckningstid i lämplig biotop, som i Simsjön, Hölö den 19/4 (AR) och i Skillebyholm hagmark, Hölö den 5/5 (AR).

Stora flockar med 1000 ex. och däröver noterades enl. följande:

Tullgarnområdet:

Västerviken 1500 den 6/1 (HA, ISA), 3000 den 7/1 (GA), 1000 den 14/1 (SC), 1400 á 1600 den 3/2 (TSd resp. JE, SC)

Tullgarnsnäs 1000 den 7/1 (PRn), 1500 den 11/4 (JE)

Fridö 1200 den 29/1 (BH, UM, AMä)

Norasjön 1300 den 28/10 (HN, EE), 2100 den 22/11 (HN)

Mörkö:

Söräng 1500 den 7/1 (SC), 1000 den 10/2 (SC), 2000 á 2500 den 26/2 (HAn, BB resp. SC)

Eriksö 3000 den 21/1 (JE, SC), 4000 den 29/1 (SC, MBt)

Skanssundet 1050 den 23/2 (TV), 1500 den 3/3 (JW, GW)

Björnhagen 1000 den 24/2 (AS), 7000 den 4/3 (HA, ISA)

Oaxen 3000 den 24/2 (MBt, SC), 4000 den 2/3 (SC), 7000 den 3/3 (JE, SC), 7000 á 4000 den 4/3 (SC resp. RWs), 1200 den 26/11 (BH, UM, AMä)

Ytterjärna:

Pilkrogsviken 1500 den 18/11 (TSd)

Ytterjärna båtklubb 1500 den 26/11 (BH, UM, AMä).

BERGAND (*Aythya marila*)

32 rapporter vilket bara är hälften av fjolårets antal. Samtliga iakttagelser gjordes i Mörkö/Tullgarnområdet.

Tre rapporter lämnades in i januari och åtta i februari omfattande 1 á 2 individer enl. följande: Den 7/1 1 hane i Västerviken, Tullgarn (GA), den 13/1 1 hona i Häggnäsviken, Tullgarn (KE), den 15/1 1 hane vid Skanssundet, Mörkö (SC), den 3/2 2 honfärgade samt 1 hona vid Västerviken (JE, SC resp. NK), den 5/2 2 honor vid Västerviken (MBt, SC), den 10/2 1 hane + 1 hona vid Söräng, Mörkö (SC), den 11/2 1 hona vid Björnhagen, Mörkö (HA, ISA), den 24/2 1 hona vid Björnhagen (AS) och den 26/2 1 honfärgad vid Söräng (SC).

Mars – maj gav 10 rapporter, fortfarande ofta med bara 1 till några få ex. men också med lite större antal: den 4/3 1 honfärgad vid Oaxen, Mörkö (SC), den 17/3 1 hona vid Söräng (MBt, SC, JE), den 28/3 15 ex. rastande vid Skanssundet (HA, ISA), den 3/4 10 ex. vid Skanssundet (MBt, RWs), den 11/4 1 hona vid

Tullgarnsnäs (JE), den 12/4 2 honor i Rävslaviken, Tullgarn (BSi), den 21/4 6 ex. i Håggnäsviken och 8 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, SC), den 4/5 och 5/5 2 ex. i par i Håggnäsviken (JE, SC resp. JO). Därefter var det ett uppehåll i observationerna fram till den 4/8 då 1 adult hona sågs vid Håggnäsviken liksom 1 honfärgad individ den 7/8 (JE). Under hösten sågs sedan bergand vid sju tillfällen från den 18/10 fram t.o.m. den 2/12, samtliga kring Mörkö och med 1 ex. vid varje tillfälle så när som ett, då 2 ex. noterades.

EJDER (*Somateria mollissima*)

74 rapporter

Årets första ejdrar noterades den 24/3 då 1 hane rastade vid Skanssundet, Mörkö (PLt) och ett förbiflygande ex. sågs vid Björnhagen, Mörkö (MFr). Totalt under året registrerades 74 iakttagelser i artportalen mestadels från Mörkö – Tullgarnområdet. Några större antal sågs den 10/4 med 84 ex. vid Egelsviksskär, Mörkö (MBt), den 14/4 med 100 ex. i Rävslaviken, Tullgarn (SWd, AWg), den 18/4 med 200 ex. vid Tunanäs, Mörkö (MBt, SC), den 2/5 med 75 ex. vid Eriksö, Mörkö (JE), den 13/5 med 75 ex. vid Egelsviken, Mörkö (SC) samt den 21/5 med 500 ex. vid Hornöudd, Mörkö (PLt).

Pulli rapporterades enl. följande: den 4/6 30 pulli tillsammans med 15 ad honor vid Skanssundet (KM), den 8/6 19 pulli med 3 ad vid Oaxen (CÅL), den 14/6 4 pulli med 4 ad vid Skanssundet (UM), den 18/6 med 12 pulli vid Skanssundet (PLt).

Under perioden 13/7 – 8/8 inkom 7 rapporter med maximalt 20 ex. vid tre tillfällen, samtliga kring Mörkö. Årets sista observation gjordes den 26/9 då fortfarande 1 ex. var kvar vid Skanssundet (UM).

ALFÖRRÄDARE (*Polysticta stelleri*)

En hona rastade tillsammans med viggas vid Pålsundet/Mörköbron den 3/2 i ca 3 timmar. Detta var dock tillräckligt för att det skulle komma in 15 rapporter till artportalen (LOF, JE, SC, MBt, AMä, BH, NK, CL m.fl.).

Det är nu många år sedan någon alförrädare registrerades inom vårt rapportområde. En snabb genomgång av våra årsböcker gav följande: 1980 1 ex. vid Oaxen den 13/1, 1984 1 ex. vid Brandalsundsbadet den 24/4 och 1987 1 hane vid Tullgarnsnäs den 11/5.

ALFÅGEL (*Clangula hyemalis*)

22 rapporter, samtliga från Mörkö med undantag av en observation från Västerviken, Tullgarn med 2 ex. den 9/1 (IF). Mörkö-observationerna var enl. följande:

Egelsviksskär 7 ex. den 2/1 (MBt), 5 ex. den 3/1 (JO), locklåten hörda den 12/3 (MBt), 10 ex. den 20/3 (MBt), 300 ex. den 10/4 (MBt), 30 ex. den 16/11 (MBt)

Eriksö 25 ex. den 21/1 (JE, SC), 50 ex. den 29/1 (SC, MBt), 7 ex. den 4/2 (HA, ISA), 20 ex. den 5/2 (MBt, SC), 170 resp. 120 ex. den 2/5 (SC resp. JE), 1 ex. den 28/10 (JE, SC)

Ekö 4 ex. den 27/1 (MBt, JE, SC), 28 ex. den 17/3 (MBt, SC, JE)

Hornö 25 ex. den 29/1 (BH, UM, AMä), 50 ex. den 22/3 (BLj)

Tunanäs 12 ex. den 18/4 (MBt, SC)

Asköfjärden, Tvillingarna 100 ex. den 12/5 (MBt, BLj, SC, JE)

Gullberga, Eriksö 1 hane den 2/12 (SC, JE).

SJÖORRE (*Melanitta nigra*)

En födosökande hane sågs vid Eriksö, Mörkö den 2/5 (MBt, JE).

SVÄRTA (*Melanitta fusca*)

En förbiflygande vid Doftskär, Mörkö den 12/7 (MN) liksom vid Himmerfjärden den 16/9 (MN).

KNIPA (*Bucephala clangula*)

Drygt 225 rapporter, varav ca 30 i vardera januari och februari samt 20 i december.

Liksom för många andra dykänder anträffas ibland större ansamlingar av knipor. 200 eller fler noterades

enl. följande: 300 ex. vid Eriksö, Mörkö den 21/1 (JE, SC), 200 ex. vid Eriksö den 29/1 (SC, MBt), 300 ex. vid Tullgarnsnäs den 11/4 (JE), 280 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn den 11/7 (HN), 250 ex. vid Tullgarnsnäs den 4/11 (HA, ISA), 380 ex. vid Mörköbron den 14/11 (CL), 240 ex. kring Tullgarns slott den 22/11 (HN), 200 ex. vid Ekö, Mörkö den 22/11 (PLt) samt 2500 rastande vid Egelsviksskär, Mörkö den 5/12 (KHä).

Häckningar, där pulli konstaterats, rapporterades från Hummelhaga, Överjärna den 1/6 med 11 pulli + 1 hona visande avledningsbeteende (AR), från Tullgarns slott den 12/6 med 7 pulli (AA) och 4 årsungar vid Hummelhaga den 8/7 (SC).

SALSKRAKE (*Mergellus albellus*)

182 rapporter varav 40 i januari, 37 i februari och 18 i december.

Salskrakar sågs fram t.o.m. den 1/5, därefter ett uppehåll till den 7/10. Under april och maj sågs däremot inga större flockar. En lite udda iakttagelse gjordes den 18/10 i Sundsvik, Turinge där en honfärgad individ visade sig (MBr) och detta var det enda fyndet så långt från Mörkö – Tullgarnsområdet.

Ansamlingar större än 30 ex. noterades enl. följande:

Mörkö:

Oaxen 35 ex. den 20/1 (TS, CK)

Ekö 34 ex. den 20/1 (TS, CK)

Eriksö 50 ex. den 29/1 (SC, MBt)

Egelsviken 60 ex. den 30/1 (PLt)

Söräng 32 ex. den 3/2 (JE, SC), 60 ex. den 26/2 (SC)

Björnhagen 30 ex. den 5/2 (FJ)

Mörköbron 45 ex. den 14/11 (CL), 57 ex. den 17/11 (PB), 33 ex. den 14/12 (PLt)

Björkarösund 35 ex. den 16/11 (PLt), 65 ex. den 25/11 (PLt), 55 ex. den 5/12 (PLt), 105 ex. den 10/12 (PLt).

Tullgarnsområdet:

Tullgarnsområdet 42 ex. den 2/1 (BH, UM), 80 ex. den 26/11 (BH, UM, AMä)

Häggnäsviken 90 ex. den 8/1 (PLt), 82 ex. den 29/11 (CL), 80 ex. den 8/12 (PLt), 30 ex. den 10/12 (BB), 80 ex. den 11/12 (CL)

Västerviken 50 ex. den 9/1 (IF), 50 ex. den 14/1 (SC)

Näset-berget 72 ex. den 3/2 (DL), 35 ex. den 4/2 (RMå)

Tullgarnsnäs 50 ex. den 11/4 (JE)

Tullgarns slott 50 ex. den 22/11 (HN).

Åby kvarn, Hölö 45 ex. den 6/12 (HA, ISA)

Ytterjärna båtklubb 35 ex. den 16/12 (BH).

De båda sist nämnda observationerna gjordes på fastlandssidan men å andra sidan är det bara ett sund som skiljer dem från Mörkö.

SMÅSKRAKE (*Mergus serrator*)

Drygt 20 rapporter.

Sju januariobservationer gjordes, samtliga kring Mörkö: 5 ex. vid Egelsviksskär den 2/1 (MBt), 11 ex. vid Björnhagen den 3/1 (JO) och 5 ex. den 6/1 (HA, ISA), 1 honfärgad vid Söräng den 7/1 (SC), 1 hane vid Oaxen den 20/1 (TS, CK), 2 ex. i par vid Ekö den 27/1 (MBt, SC, JE) samt 4 ex. i par vid Hornö den 29/1 (BH, UM, AMä). I februari inkom tre observationer. Den 3/2 sågs 1 hane vid Näset-berget Tullgarn (DL), därefter två från Söräng avseende 1 ex. den 10/2 (SC) och 2 ex. den 11/2 (HA, ISA).

Den 6/3 noterades 2 hanar vid Skanssundet, Mörkö (NK).

Maj månad gav sex observationer och juni och juli vardera en: 1 hane vid Eriksö, Mörkö och 1 hane vid Tullgarnsnäs, båda den 2/5 (JE), 2 ex. i par vid Tvillingarna i Asköfjärden, Mörkö den 12/5 (MBt, BLj, SC, JE), 7 ex. vid Egelsviken, Mörkö den 13/5 (SC) och 4 ex. samma lokal den 14/5 (MFr), 5 ex. vid Slandö kalv i Södra Björkfjärden, Ytterenhörna den 26/5 (MG) samt 1 ex. förbiflygande vid Skanssundet den 7/6

(UH) och 1 honfärgad vid Häggnäsviken, Tullgarn den 9/7 (MBt, SC).

Höst och vinter visade följande: 1 hane vid Egelsviksskär den 16/11 (MBt), 1 hane vid Lövhagen, Mörkö den 28/11 (MBt, SC) och 2 ex. i par vid Åby kvarn, Hölö den 6/12 (HA, ISA).

STORSKRAKE (*Mergus merganser*)

Större ansamlingar, 100 ex. eller fler, noterades under vinter/vår och höst/vinter enl. följande:

Tullgarnområdet:

Tullgarnområdet 100 ex. den 28/1, långt ut (AS)

Västerviken 225 ex. den 14/4 (HA, ISA)

Norasjön 125 ex. den 28/10 (HN, EE), 170 ex. den 22/11 (HN).

Mörkö:

Björkarösund 200 ex. den 7/4 (PLt), 200 ex. den 17/11 (PLt)

Boviken 150 ex. den 18/11 (TSd)

Kålsö 600 ex. den 27/11 (PLt)

Ulvsundet 350 ex. den 16/12 (BH).

Jämfört med föregående års resultat är alltså det här årets betydligt lägre. Särskilt gäller det rapporterade antal från Tullgarnområdet.

Häckningar där pulli rapporterats var följande: vid Skansundet den 10/6 (AKh), den 27/6 (PLt), den 11/7 (UM) samt vid Egelsviksskär den 24/6 (SC).

VAKTEL (*Coturnix coturnix*)

7 rapporter mot fjolårets 10.

Spel hördes svagt mot Björkarösund, Mörkö den 6/6 (JE) och vid Sandasjön, Mörkö den 12/6 (HA). Spel noterades vid Skäve, Överjärna den 17/6 (SB). Vid Hölö kyrka hördes spel den 12/7 (SA), den 14/7 ev. 2 ex. (MBt), den 15/7 (JO, LLö) och den 18/7 (SA).

RAPPHÖNA (*Perdix perdix*)

Antalet rapporter blev i år 14 stycken att jämföra med föregående års 0 styck.

Samtliga observationer gjordes inom Norra Mörkö, dock med ett undantag vilket var 2 ex. som sågs och hördes vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 25/4 (HA, ISA). Mörkö-observationerna var enl. följande: 5 ex. vid Bokskogen den 28/8 (KM), 20 ex. vid Sandasjön den 30/8 (MBt, JE, SC), 30 ex. vid Sandasjön den 3/9 (MJ), 47 ex. vid Fälten N Mörkö den 30/8 och 30 ex. den 5/10 (MBt, SC), 1 ex. vid Sandasjön den 13/10 (SC, JE), 15 ex. vid Bokskogen den 26/10 (MBt, JE, SC), 20 ex. vid Solrosdiket den 28/10 (JO), 3 ex. vid Björkarösund den 1/11 (SC), 5 ex. vid Björkarösund den 10/11 (PLt), 3 ex. förbiflygande N Mörkö den 10/12 (NK), 10 ex. vid Björkarösund den 20/12 (MBt, SC, JE) och 8 ex. vid Björkarösund den 29/12 (PLt).

En gissning är väl att de här raphönsen är utplanterade från Hörningsholm.

ORRE (*Tetrao tetrix*)

Vid Vattgruvmossen, Överjärna hördes orrspel den 7/4 (JE).

Den 7/11 skrämdes två orttuppar upp vid Södra Vattgruvan (BTö).

TJÄDER (*Tetrao urogallus*)

Från Sjudaskogarna, Vårdinge rapporterades spår efter spelande tjäder den 18/2 (BT) och den 18/3 skrämdes en tupp upp i området, där också flera spår noterades i snön av spel, spillning och fotspår (BT). Färsk spillning noterades också vid Horsmossen, Turinge den 27/3 (BTö). Vid Båglan, Turinge flög en tupp iväg från en gammal asp den 12/4. Omgivningen här var "Naturskogsartad miljö med gammal senvuxen tall och granskog. Inslag av död ved i olika nedbrytningsstadier. Liten bäck avvattnar angränsande sumpskog. Mycket lämplig tjädermiljö" (BTö).

Den 24/7 stöttes en höna upp vid Solbacken, Vårdinge och den 5/10 en tupp vid Kråkhoppet, Turinge

(BTö). Den 11/10 sågs 1 tupp vid St. Alsjön (JE) och den 27/10 en förbiflygande höna vid V Yngsviken, Vårdinge (BT, BSL).

Vid Marieberg i Ytterjärna sågs färsk spillning, vid Marieberg i Vårdinge en ruggningsgrop och vid Akaren i Ytterjärna minst 3 tuppar den 6/11 (BTö). Dagen efter stöttes en tupp upp vid Södra Vattgruvan, Ytterjärna (BTö).

JÄRPE (*Tetrastes bonasia*)

En järpe noterades vid Glasberga, Östertälje den 27/12 (USe).

SMÅLOM (*Gavia stellata*)

Observeras ej årligen men i år gjordes två fynd. Vid Västerviken i Tullgarnområdet sågs 1 3K+ den 14/4 (HA) och vid Eriksö, Mörkö 1 ex. den 2/5 (SC).

STORLOM (*Gavia arctica*)

En klar minskning av antalet rapporter, 78 stycken mot 2017 års drygt 100.

De första storlommarna noterades den 11/4 med 11 ex. vid Tullgarnsnäs (JE) resp. 2 ex. (IF och JE, SC). Många iakttagelser kommer sedan från Tullgarnsvikarna men inte i några större antal. Från insjöarna kommer också en hel del iakttagelser, vanligtvis i par. Farfars udde vid norra Yngern, Turinge är en sådan lokal. Årets första iakttagelse här skedde den 22/4 med 2 ex. (HH), och 2 ex. vid Jägarskogens Naturreservat den 24/4, förmodligen samma (LS), vid Stora Envättern, Vårdinge 2 ex. den 26/4 (UEm) och den 29/4 (MFr), vid Långsjön, Vårdinge 2 ex. den 28/4 (ALn, ILa, JSn), vid Dillnäsviden, Hölö 2 ex. den 4/5 (AWb), vid Sjundaskogen, Vårdinge 2 ex. den 6/5 (SD), vid Sörsjön, Tullgarnområdet 4 ad den 11/6 och 2 á 3 ad den 15-16/6 (MBt), i Sjundaskogen vid Trönsjön samlades 9 ad. på morgonen den 6/7 (SB), vid Uttran, sydvästra viken Östertälje 2 ex. den 14/7 (RWs), vid Södra Yngern, Turinge 3 ad den 18/7 (MBt), vid Vällingen, Tveta 2 ex. den 18/7 (BW).

Enda pulli-noteringen, 1 ex, kom den 28/6 från St. Envättern (SB) och dito den 17/7 (LS).

Trots näst intill dagliga kontroller vid Farfars udde under hela häckningsperioden konstaterades ingen pulli/unge (HH). Även Sörsjön besöktes vid flera tillfällen men med negativt resultat vad beträffar pulli (MBt).

Årets sista observation av storlom gjordes vid Farfars udde av 1 ex. den 19/9 (HH).

SMÅDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*)

Drygt 30 rapporter, färre än föregående år.

Ett ex. i Maren, centrala Södertälje gav även i år upphov till många rapporter, totalt 21 st under perioden 7/1 – 14/3. Tre rapporter från Skanssundet under mars månad (BJn, NK, PLt).

Under häckningstid följande rapporter:

Vid Lina Lersjö hördes spel/sång den 8/5 (MLn, HDh, ALn) och den 22/5 (IGm, YT, HT).

I dammarna vid Hummelhaga, Överjärna gjordes observationer den 23/5 med 1 ex. och den 8/7 med 2 ex. varav 1 var 1K (båda SC).

4 rapporter under september, vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 19/9 2 ex. (HH) och den 29/9 1 ex. (SLo, MFr), vid Lina lersjö den 20/9 1 ex. (MLn, ALn) och vid Häggnäsviden Tullgarn den 27/9 1 ex. (HN). Därefter inga rapporter mer än 1 ex. i Västerviken Tullgarn den 17/12 (KHä).

SKÄGGDOPPING (*Podiceps cristatus*)

Ca 100 rapporter liksom förra året.

Två vinterrapporter från januari, dels den 20/1 med 2 ex. vid Oaxen Mörkö (CK, TS) dels den 29/1 1 ex. vid Eriksö, Mörkö (MBt, SC).

Årets första vårrapporter gjordes med 1 ex. den 26/3 vid Skorvan Pershagen (GHe), med 1 ex. den 3/4 vid Skanssundet Mörkö (RWs, MBt) och med 23 ex. den 4/4 vid Ytterjärna (UM, BH).

Högsta noterade antal 74 st den 12/4 vid Pilkrogsviken (MBt).

Årets sista rapport blev 1 ex. den 24/11 vid Pilkrogsviken (HH).

GRÅHAKEDOPPING (*Podiceps grisegena*)

Även i år endast en rapport, denna gång den 25/9 med 1 ex. vid fågeltornet i Häggnäsviken Tullgarn (KHä).

SVARTHAKEDOPPING (*Podiceps auritus*)

Ca 30 rapporter (förra året ca 50 st).

Årets första rapport den 12/4 med 1 ex. vid Rävshalaviken, Tullgarnsnäs (BSi).

Flest rapporter, 13 stycken, från Lina Iersjö, Södertälje de första den 19/4 med 2 ex. (LMn) och den 22/4 med 5 ex. (BSi). Som mest rapporterades därifrån 6 ex. den 28/4 (KE) och 7 ex. den 4/5 (SB). Sommarens sista rapport från Linaområdet är från den 16/6 med 1 ex. (MKd) och inga pulli/ungfåglar finns rapporterade härifrån.

Nästan lika många rapporter från Sundsviks Hills viltvatten, Turinge med som mest 6 ex. den 6/5 (BKy) och konstaterad häckning med 3 ad. + 3 pulli den 9/6 och 3 ad. + 1 pulli den 29/6 (BKy).

Från Simsjön, Hölö finns endast en rapport den 23/4 om 2 ex. (BLj, MBt).

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*)

Ett 80-tal rapporter.

Under *januari* finns rapporter från Mellersta Mörkö fram till den 6/1 om som mest 9 ex. (JO, HAn, BB, BH, UM, MBt, SC, JE). Nästa rapport är från mitten på mars.

Större ansamlingar, 100 ex. eller fler, noterades framför allt i Tullgarnsområdet och var enligt följande:

100 ex. den 10/4 (AEs), 160 ex. den 16/6 (PLt), 250 ex. den 5/8 (EE, HN), 200 ex. den 16/8 (KN), 650 ex. den 21/8 (PLt), 1400 ex. den 24/8 (CL), 600 ex. 29/8 (HN), 100 ex. 2/9 (AS). Från Skanssundet och Norra Mörkö finns följande rapporter, 150 ex. 28/8 (UM), 250 ex. 8/9 (PLt), 150 ex. 30/9 (UM) och från Brandalssunde 100 ex. 25/9 (AR).

December en rapport om 1 ex. den 2/12 från Björnhagen, mellersta Mörkö (JE, SC)

Inga häckningar har rapporterats.

RÖRDROM (*Botaurus stellaris*)

Rördrom hördes spela vid Ekensberg/Lurberget, Överenhörna den 22/4 (RLo, JE), 25/4 (MBt, ISA, HA), 30/4 (RLo) och 15/5 (ALg, UM).

Vid Måsnaren Almnäs, Tveta 1 spelande den 26/4 (MLn, ALn), 18/5 (GAv), 19/5 (SC) och 24/5 (GAv).

ÄGRETHÄGER

Även i år har vi fynd liksom föregående år, som då var de första sedan 2011.

En rapport från den 29/4 med 1 ex. Sandasjön, Norra Mörkö (MBt). Övriga 29 rapporter är sannolikt samma individ sedd vid Sundsviks Hills viltvatten i Sundsvik Turinge mellan den 26/9 – 7/10 (MJ, YM, EG, GS, SLo, MFr, BKy, PRy, MBr, AR, TSd, LJ, JFn).

GRÅHÄGER (*Ardea cinerea*)

Vinteriakttagelser

Häger rapporterades 46 gånger under *januari* månad från:

- Tullgarnområdet endast en rapport den 2/1 (UM, BH)
- Torpaviksdiket, Södertälje 15 rapporter med max 4 ex. den 23/1 (JEE, GFs), Maren max 7 ex. den 12/1 (KE)
- Skanssundet, Norra Mörkö 15 rapporter med max 18 ex. den 6/1 (PLt)

Enstaka ex. också från Söräng på Mellersta Mörkö vid Brandalssund, Ulvsundet och Pilkrogsviken, alla Ytterjärna samt en rapport från Sundsvik i Turinge.

Under *februari* inkom 29 rapporter från i stort sett samma lokaler som månaden innan med tillägg för Sigtunaån i Vårdinge, Nykvarn i Turinge och Ålö, Tveta.

Som mest sågs 14 ex. vid Skanssundet den 4/2 (PLt) och 11 ex. den 1/2 (UM).

Under december inkom 22 rapporter varav drygt hälften från Mörkö, mestadels Skanssundet, resterande från Ytterjärna och då från Pilkrogsviken samt från några lokaler i Södertälje. En rapport också från Åby kvarn, Hölö (ISA, HA). Hälften av rapporterna rör enstaka individer, medan övriga utgör grupper om 3-7 ex. merparten från Skanssundet Mörkö.

Som vanligt inga häckningskriterier.

VIT STORK (*Ciconia ciconia*)

En rapport från den 14/8 med 70 ex. rastande vid Sundby, Vårdinge (EE). Dessa var större delen av den flock med från skåneprojektet frisläppta ungstorkar som gjorde en "turné" genom mellansverige innan de lämnade landet.

BIVRÅK (*Pernis apivorus*)

Tidigaste rapporten kom den 18/5 från Aspbacken mellersta Mörkö (SC, MBt)

9 rapporter under häckningstiden (juni-början augusti) på olika platser, alla avseende 1 ex.:

- Geneta, Södertälje den 16/6 (AE)
- Västerviken, Tullgarnområdet den 23/6 (PLt)
- Idala, mellersta Mörkö den 30/6 (TSd)
- Almnäs, Tveta den 2/7 och 5/7 (SC)
- Västerviken, Tullgarnområdet den 30/7 (LJ)
- Skyttorp, Tullgarnområdet den 5/8 (JE)
- Visbohammar, Vårdinge den 11/8 (JE)

Övriga 12 observationer, 16/8 – 29/9 härrörde från höstflyttningen varav 9 från Mörkö/Tullgarnsområdet (BLj, JE, MBt, AR, SC, JO), två av rapporterna avsåg 3 resp. 2 ex. sträckande den 23:e resp. 24/8 över Häggnäsviken. Ytterligare rapporter från Turinge kyrka, Turinge (GW, JW) med 1 ex, 2 ex. sträckande Mikaelgården, Ytterjärna den 16/9 (AR) och 2 ex. förbi Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 29/9 (SLo, MFr).

BRUN GLADA (*Milvus migrans*)

Liksom 2017 ingen rapport i år.

RÖD GLADA (*Milvus milvus*)

Under året inkom 6 rapporter av 1 ex. (föregående år 7 rapporter).

- Skanssundet, Norra Mörkö, den 8/4 (UEm), och den 16/4 (MBt, SC)
- Nykvarn, Turinge den 6/7 (RS)
- Saltå, Överjärna den 8/7 (GMO)
- Mikaelgården, Ytterjärna den 8/7 (AR)

HAVSÖRN (*Haliaeetus albicilla*)

Antalet havsörnsrapporter uppgick till ca 330 st ca 30 % färre än föregående år men jämförbart med åren innan.

Inom området öster E4an från Södertälje kommuns sydgräns upp till överfarten av Södertälje kanal och vidare norrut genom centrala Södertälje utefter farleden förbi Viksberg till Mälaren, så återfanns ca 90% av iakttagelserna även i år. Övriga rapporter:

- Hölö: - Simsjön den 10/4 (BLj)
- Turinge: - Sundsviks Hills viltvatten den 25/1, 29/1, 2/3, 14/4 (BKy)
- Båglan den 12/4 (BTö)
- Taxinge: - Lövdalsskogen, Norra Yngern den 14/4 (HH)
- Östra Gripsholmsviken den 18/8 (MCn)
- Tveta: - Lanaren den 3/4 (RHa)
- Almnäs den 29/5 (GAv)
- Vällingen den 18/7 (BW)
- Vårdinge: - Balsberga gård den 5/1 (BWf)

- Usta den 25/1 (KEr)
- Nysund den 27/2 (BTö)
- Sjögård den 18/3 (JJ)
- Visbohammar viltvatten den 24/4 (BT)
- Ö Sarvsjön den 20/10 (BT)
- Ytterenhörna: - Årby viltvatten den 18/6 (MA)
- Lövsta den 29/9 (HH)
- Överenhörna: - Horn den 13/1 (RLo)
- Lurberget den 3/3 5 rapporter (YM, Rördrommen fältstation)
- Ekensberg den 22/4 (RLo)
- Ridösundet den 16/6 (PLt)
- Bohus den 15/10 (KSö, YM)

Rapporter om fler än fem individer från samma lokal, datum och rapportör:

- 21 ex. Stav ,Hölö den 26/1 vid rävatlar (AR)
- 10 ex. Björkarösund, Norra Mörkö den 13/5 (AR)
- 9 ex. Norra Mörkö den 30/3 (NK) och den 10/4 (PLt), Egelsholm, Mörkö den 17/11 (MFd) och Egilsviksskär, Mörkö den 19/11 (MBt)
- 8 ex. Norra Mörkö den 5/5 (AR)
- 7 ex. Björkarösund, Norra Mörkö den 2/1 (JE), Slessberget Mellersta Mörkö den 26/4 (PLt)
- 6 ex. Tullgarnsområdet den 25/1 (PLt), Björkarösund, Norra Mörkö den 11/4 (SC, JE), Norra Mörkö den 27/4 (PEP, KW, UM)

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*)

Årets första observationer gjordes den 6/4 vid Saltå, Ytterjärna. Under april gjordes totalt 44 rapporter, nästan dubbelt så många som föregående år. De flesta rapporterna är från Mörkö, från Tullgarnområdet eller Simsjön, Hölö. Dessutom 4 rapporter från Pilkrogsviken och Mikaelgården, Ytterjärna, 1 rapport vardera från Sjudasjön, Vårdinge, från Bränninge, Tveta, från Lina naturreservat, från Ekensberg, Överenhörna och från Sundsviks Hills viltvatten, Turinge.

Rapporter om fåglar under häckningstid (maj-juli), 1 ex. om inte annat angivet nedan:

- N Mörkö: Sandasjön 11 rapporter med som mest ett par den 29/6 (CL), fälten Norra Mörkö 5 rapporter med 2 ex. den 5/5 (AR), Björkarösund 7 rapporter med som mest 2 ex. den 30/6 (SC), Skansundet med 5 rapporter, Hörningsholm 1 rapport med 2 ex. den 30/6 (TSd) och en rapport från Däderösund.
- S/Mell. Mörkö: 1 rapport från Aspbacken.
- Tullgarnområdet: Norasjön 1 rapport den 4/6 (CL), Näset 2 rapporter, Tullgarns gården 1 rapport, Hägnäsviken 2 rapporter, Västerviken 1 rapport.
- Simsjön, Hölö 10 rapporter varav 4 ex. den 4/5 (AA), 2 ex. den 1/5 och den 4/5 (SC, JE, BLj)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna 3 rapporter.
- Moraåns dalgång, Överjärna 1 rapport, Hummelhaga 2 rapporter.
- Måsnaren, Tveta 1 rapport, Döda skogen, Tveta 1 rapport.
- Lina lersjö, Södertälje 1 rapport.
- Årby viltvatten, Ytterenhörna 2 rapporter.
- Skillöt, Vårdinge 1 rapport.
- Turinge: Anstasjön 1 rapport, Sundsviks Hills viltvatten 2 rapporter.

1K-fåglar noterades vid 14 tillfällen (varav 2 fåglar i juli), betydligt färre än föregående år. 10 av rapporterna är från Mörkö, 3 rapporter från Tullgarnsområdet samt 1 från Pilkrogsviken. Av dessa är de flesta från slutet av augusti eller senare och avser säket flyttande fåglar.

BLÅ KÄRRHÖK (*Circus cyaneus*)

I år 22 rapporter vilket är färre än det föregående årets 34. Rapporterna avser 1 ex. av en hona/honfärgad fågel om inget annat anges.

En *vinterrapport* från Björkarösund, N Mörkö den 15/1 (SC)

11 vårobservationer:

- Björkarösund Norra Mörkö den 24/5 (MBt)
- Fälten Norra Mörkö den 2/4 (MGr) och den 11/4 (LS)
- Skansundet Norra Mörkö den 3/4 (RWS, MBt)
- Sandasjön den 7/4 (SC), den 8/4 (BR), den 27/4 (PEP, KW, UM) och den 22/5 (JE)
- Solåkra, Ytterjärna den 7/4 (NK)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna en hane den 9/4 (CCK)
- Stensättra gård Turinge en hane den 21/4 (NJ)

10 höstrapporter fördelade enligt följande:

- juli, 1 rapport en hane den 31/7 Geneta Södertälje (UT, EGH)
- september, 4 rapporter varav 3 från Tullgarnsområdet (SC, JE, AR) och en från Norra Mörkö (PLt)
- oktober, 3 rapporter varav 2 från Tullgarnsområdet (SC, MBt, JE) och en från Norra Mörkö (KHä)
- november, 2 rapporter från Sandasjön Norra Mörkö (PLt, SC)

Rapporten från Häggnäsviken, Tullgarnsområdet den 6/10 avser 5 ex., en ovanligt god "siffra" (SC, MBt, JE).

Endast 3 hanar av 26 blåhökar speglar proportionerna de senaste fyra åren. Även om någon långstannande honfärgad funnits något år är frågan om detta beror på ovanligt bra reproduktion eller någon annan okänd orsak (SB)

ÄNGSHÖK (*Circus pygargus*)

Ingen rapport i år. Rapporterad 10 år under 2000-talet.

"STÄNGSHÖK" (*Circus macrourus* eller *C pygargus*)

En hane Stäpphök alternativt Ängshök rapporterades från Vårdinge den 8/11 (JJ).

STÄPPHÖK (*Circus macrourus*)

Fyra rapporter:

Björkarösund, Norra Mörkö om 1 3K hane den 30/8 (JE, SC, MBt) samt 3 rapporter från Häggnäsviken, Tullgarnsområdet om 1 1K-fågel den 29/9 (JE, SC, PLt, KHä).

ORMVRÅK (*Buteo buteo*)

Vinterfynd:

Januari månad gav 50 rapporter, februari 43, vilket är i paritet med föregående år (47 + 38). Rapporterna fördelades enligt följande:

Mörkö 18 + 15

- Tullgarnsområdet 2 + 6	- Södertälje 6 + 1
- Hölö utom Tullgarnsområdet 11 + 8	- Överenhörna ingen rapport
- Överjärna 0 + 3	- Vårdinge 1 + 1
- Ytterjärna 11 + 9	- Nykvarn Turinge 1 + 0

De flesta rapporterna avser 1 ex. Rapporter med minst 2 individer/rapportör:

- Mörkö: Sandasjön 2 ex. den 2/1 (UM, BH) och den 24/2 (SC, MBt), Norra Mörkö 2 ex. 26/1 (UM), Påläng 2 ex. 6/1 (SC, JE, MBt),
- Ytterjärna: Mikaelgården 2 ex. 18/1 och 9/2, 3 ex. 19/1 (AR), Stensta 2 ex. 27/1 (HH), 3 ex. 10/2 (NK), Svartkolsberget 2 ex. den 26/2 (SC)

- Tullgarnsområdet 2 ex. 2/1 (BB, HAn, UM, BH)
- Hölö, Stav 4 ex. 26/1 (AR)
- Turinge, Sundsviks Hill viltvatten 3 ex. 3/1 (BKy)

Uppskattningsvis färre individer på Mörkö än föregående år, däremot fler i Ytterjärna och Hölö församlingar inklusive upp till 4 ex. på åtlar vid Stav. Antalet rapporter och individer väster om E4-an är liksom förra året färre än åren innan. En skattning lik de senare åren hamnar på cirka 24-32 individer, jämförbart med de senare åren (SB).

Några rapporter med flera sträckande under hösten var

- 10 ex. den 16/9 vid Häggånsviken Tullgarnsområdet (BKy),
- 9 ex. sträckande den 24/9 (AR), 6/10 (JE, SC, MBt)
- 7 ex. sträckande den 3/9 vid Häggånsviken Tullgarnsområdet (HN)
- 6 ex. sträckande den 14/9 vid Skyttorp, Tullgarnområdet (SC, MBt) och 16/9 vid Tullgarnområdet (JSI)

December månad gav 25 rapporter, något färre än snittet de senaste tre åren, fördelade enligt följande:

- Mörkö 14, varav 3 ex. den 27/12 (JO)	- Ytterjärna 1
- Tullgarnområdet 0	- Södertälje 2
- övriga Hölö 3	- Turinge 1 -
- Överjärna 2	- Tveta 2

Totalt troligen högst cirka 12 individer (SB)

FJÄLLVRÅK (*Buteo lagopus*)

Januari månad gav 37 rapporter (64 föregående år), februari 29 (29) rapporter. Övervägande delen av rapporterna kommer som vanligt från Mörkö, Hölö/Tullgarns- och Pilkrogsområdena. Enstaka rapporter från Lina naturreservat Södertälje den 2/1 och 4/1 (PRn, BSi), Överenhörna den 18/1 (RLö), Vårdinge den 14-5/2 (BK) och Turinge den 28/1 (BKy).

I stort sett alla rapporter avser 1 ex. med undantag av följande där 2 ex. avses: Sanda gård, N Mörkö den 27/1 (HH), Ytterjärna den 18/2 (SHL) och Stavgårds ängar, Hölö den 20/2 (HAn)

En närmare granskning av vinterrapporterna på så sätt som gjorts de senare åren tyder på endast cirka 10 ex. varav Mörkö 3 ex., Järnaområdet 2 ex., Stav/Hölö max 2 ex. samt Överenhörna, Vårdinge, Turinge och Lina 1 ex. vardera, och därav några kanske bara tillfälligt. Detta är färre än de föregående åren (SB).

Ytterligare 63 rapporter under mars – slutet april med den senaste den 28/4 vilket är något färre än 2017. De är från samma lokaler som under högvintern och visar att fjällvråkarna lämnade vårt område först i slutet av april. Troligen skedde under denna tid också en viss påfyllning söderifrån då det både på Norra Mörkö och i Överjärna sågs 3 ex. samtidigt (LD, GLb resp. RLö) i mitten på mars.

Första höstobservationen gjordes den 14/9 från Häggånsviken Tullgarnsområdet (SC, MBt) och den sista den 31/12. Rapporterna under hösten avser i allmänhet 1, undantagsvis 2 individer. 3 ex. rapporterades vid Häggånsviken den 14/9 och den 5/10 (SC, MBt). Den 6/10 sträckte hela 36 ex. förbi Häggånsviken (JE, SC, MBt). Detta är den högsta sträcksiffra av arten som noterats i vårt område enligt artportalen.

Totalt 67 höstrapporter (86 st 2017). Rapporterna fördelade sig enligt följande

- Tullgarnsområdet, Hölö: sep 6, okt 4, dec 1	- Ytterjärna sep 3, okt 1, nov 4, dec 2
- Hölö (utanför Tullgarnområdet) okt 1, nov 1	- Södertälje: nov 1
- Mörkö: sep 1, okt 11, nov 8, dec 11	- Turinge Nykvarn: okt 2, dec 2
- Överjärna: okt 1, nov 3, dec 4	

Många av rapporterna från november och december avser säkert stationära fåglar och kommer nästan uteslutande från de klassiska områdena i Ytter/Överjärna och på Norra Mörkö. De återstående är Mora torp, Södertälje den 1/11 (BSi), Mörby, Turinge den 4+6/12 (HH), Edeby gods, Hölö den 23/11 (BJo) och Västerängen, Tullgarnområdet den 5/12 (KHä).

Efterson ingen av rapporterna avser mer än 1 ex. rör det sig antagligen bara om totalt 6 individer under november-december (SB).

KUNGSÖRN (*Aquila chrysaetos*)

8 observationer i år mot 4 de senaste två åren.

- En ungfågel sågs vid Stav Hölö den 26/1 (AR).
- Ett ex. förbiflygande Hörningsholm, Norra Mörkö, den 15/3 (AA, OW, AK)
- En 3K+ förbiflygande Egilsvik, Mell Mörkö, den 20/3 (MBt)
- Ett ex. Hörningsholm, Norra Mörkö den 25/3 (LS)
- Ett ex. stationär Dåderösund, Norra Mörkö den 8/4 (BR)
- En sträckande Hägnäsviken, Tullgarnområdet den 23/9 (KHä)
- En ad. sträckande Tullgarnsnäs den 29/9 (ALg)
- En sträckande Hägnäsviken, Tullgarnområdet den 18/10 (KHä)

Ingenting utesluter att de fyra observationerna på våren på Mörkö kan vara samma fågel men troligen är höstens fåglar olika individer (SB).

FISKGJUSE (*Pandion haliaetus*)

Vårens första gjuse rapporterades den 3/4 från Mörköbron (RWs, MBt) och den sista den 19/9 från Pilkrogsviken (SC).

TORNFALK (*Falco tinnunculus*)

Totalt 66 rapporter under året, betydligt färre än föregående år (2017 – 130, 2016 – 124).

Under januari – mars finns ett 20-tal rapporter från Ytterjärna, förmodligen samma övervintrande hona. Sista rapporten är från den 11/3.

Nästa rapport är från Turinge k:a Nykvarn den 6/4 (BKy) och följdes sedan under månaden av totalt 5 rapporter varav från Sandasjön Norra Mörkö den 8/4 (PLt), 27/4 (PEP, KW, UM), från Pilkrogsviken Ytterjärna den 17/4 (GW, JW) samt från Almnäs Tvetta den 26/4 (MLn, ALn).

Mycket få rapporter under häckningstid, möjligen häckning vid Stensättra, Turinge (NJ).

En rapport under november från Vidarkliniken, Ytterjärna den 22/11 (OA) men ingen från december.

STENFALK (*Falco columbarius*)

11 rapporter i år mot 3 st. 2017 resp. 6 st. 2016. Alla rapporter avser 1 ex.

6 rapporter från våren enligt följande:

- Pilkrog, Ytterjärna 15/4 (MBt)
- Simsjön, Hölö den 24/4 (MBt, den 25/4 (MBt, ISA, HA), den 26/4 och den 1/5 (SC).
- Sandasjön, N. Mörkö den 27/4 (PEP, KW, UM).

5 rapporter under hösten enligt följande:

- Tullgarnsnäs, Hölö den 1/9 (SC, JE)
- Mikaelgården, Ytterjärna den 16/9 (något osäker, AR)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna den 21/9 (SC), den 22/9 (JE, SC) och den 15/11 (KHä)

LÄRKFALK (*Falco subbuteo*)

Årets första rapporter är från den 4/5, Lina naturreservat, Södertälje (GS, EG) och Hägnäsviken, Tullgarnområdet Hölö (SC, JE).

Den geografiska fördelningen av rapporterna var (1 ex. om inte annat anges):

- Tullgarnområdet - Häggnäsviken den 4/5 (SC, JE), 21/6 (CL), 31/7 (SC), 2 ex. 18/8 (JE, MBt), 25/8 (JE), 2 ex. 1/9 (SC, JE), 2 ex. 3/9 (HN), 3/9 (SC, MBt).
 - Tullgarnsnäs den 28/8 och 4/9 (JE)
 - Skyttorp den 14/9 (SC, MBt)
- Mörkö - Kålsö 2 ex. den 4/6 (PLt)
 - Hörningsholm den 14/6 (UM)
 - Skanssundet den 8/8 (UM, KL, AMä, BH), 30/8 (JE, SC, MBt) och 17/9 (UM)
 - Pålsundet den 13/8 (JE)
 - Salsudd den 24/8 (MBt)
 - Björkarösund den 13/9 (SC, MBt)
- Hölö - Simsjön den 10/5 (JO, SC), 13/5 (PRn), 19/5 (MBt), 8/8 (EL, ALn), 16/8 (BLj), 29/8 (BLj)
- Ytterjärna - Pilkrogsviken den 5/8 (CL), 23/8 (HN, KE)
- Södertälje - Lina naturreservat den 4/5 (GS, EG)
 - Östra villagatan den 3/6 (JSn, ALn)
 - Måsnaren den 11/5 (HH), 12/5 (YM) och 2/7 (SC)
- Tveta - Almnäs en 5/6 (GAv), 15/7 (SC)
- Årets sista rapport är från Skanssundet, Norra Mörkö den 17/9 (UM).

Rapporterna antyder stationära fåglar vid Simsjön och Måsnaren/Almnäs.

PILGRIMSFALK (*Falco peregrinus*)

I år 13 rapporter (12 st 2017) varav två från våren. Samtliga avser 1 ex.

Slessberget, Mellersta Mörkö den 23/4 (PEP), Skanssundet, Mörkö den 29/4 (JO), Västerviken, Tullgarn den 7/8, 1/9 (JE) och 9/9 (SEn), Häggnäsviken den 6/9, 16/9, 29/9 (SC, JE) och 29/9 (KHä), Skyttorp, Tullgarnområdet den 14/9 (SC, MBt), Skanssundet, Mörkö den 31/8 (UM) och den 12/9 (SC) och Pilkrogsviken, Ytterjärna den 16/9 (JSI)

VATTENRALL (*Rallus aquaticus*)

24 rapporter (17 st 2017), vanligtvis med 1 ex. per observationstillfälle och samtliga rapporterade som hörda.

Årets första observation gjordes den 18/4 vid Häggnäsviken, Tullgarnsområdet (ISA, HA). Från denna lokal finns även en observation den 19/4 (JE). Från detta område finns även två sensommarobservationer, båda från Tullgarnsnäs den 1/8 (UM, BH) och den 20/8 (MBt).

Från N Mörkö rapporterades arten vid Björkarösund den 7/5 (PLt) och från Sandasjön den 7/5 (PLt) och den 9/5 (JE). Från S Mörkö rapporter från Norrängs viltvatten den 6/5, den 13/5 och med 2 ex. den 16/5 (JE) samt från Boviken den 30/6 (TSd).

Från Simsjön, Hölö kommer följande observationer: Den 22+23/4 (JE, BLj, MBt), den 25/4 (MBt, ISA, HA), den 1/5 (SC), 3 ex. den 6/5 (JE), 2 ex. den 7/5 (JE), den 10/5, den 16/5 (SC), och en sensommarobservation den 29/8 (GNn, BLj).

Enstaka observationer gjordes vid Törnebacka Östertälje den 2/5 (ALg), Lina Lersjö, Södertälje den 5/5 (JO), Skarlunda kärr, Östertälje den 2/6 (CC, MC) och vid Näsby gård, Vårdinge den 6/6 (JE).

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA (*Porzana porzana*)

Samtliga 5 rapporter från Norrängs viltvatten Södra Mörkö den 6/5 – 10/5 (JE, ISA, HA, MBt, NK, JO).

KORNKNARR (*Crex crex*)

I år har ett 20-tal rapporter inkommit avseende en till två individer, samtliga i området Skarlunda, Östertälje under perioden 26/5 – 12/6 (upptäckare UM, ALg).

RÖRHÖNA (*Gallinula chloropus*)

Under januari – mars inkom 27 rapporter, samtliga från Maren Södertälje, den sista rapporten är från den 14/3 (ALn).

Underhållningstid finns även i år rapporter (1 ex. om inget anges) från dammen vid McDonalds Moraberg, Östertälje. Den 27/4 (SN), den 6/5 (PRn), den 1/7 (SC), den 18/7 2 ad. med 2 ungar (SC), och den 12/10 1 ad. + 1 1K (SC). Rapporter även från dammarna vid Glasberga, Östertälje 28/5 och 31/5 (SC) och Järndammen, Turinge den 21/8, den 23/9 (HH) och den 3/9 (HLe).

Utöver dessa finns följande rapporter:

- Turinge Nykvarn, den 18/4 (MFr)
- Seminarieparken Ytterjärna 2 ad. och 1 pulli den 23/7 (SC)

SOTHÖNA (*Fulica atra*)

Vid Skanssundet Norra Mörkö sågs under januari – februari som mest 220 ex. den 10/2 (ÖS), 190 ex. den 8/2 (UM), 160 ex. den 17/1 (UM) och 150 ex. den 2/1 (UM, BH).

Den 3/4 observerades 400 ex. (PLt).

Högsta noteringen under hösten var vid Pilkrogsviken, Ytterjärna 480 ex. den 19/9 (CL) och vid Skanssundet Norra Mörkö 120 ex. den 19/12 (UM).

TRANA (*Grus grus*)

Årets första tranor var 1 ex. rastande vid Pilkrog den 21/3 (SC) och 2 ex. på Fälten Norra Mörkö (BLj, MBt). Den 22/3 rapporterades 3 ex. rastande vid Ekensberg, Överenhörna (RLo), 7 ex. vid Sandasjön, Norra Mörkö (SC, JE, PLt, NK) och 2 ex. vid Sundsviks Hills viltvatten Turinge (BKy).

Par i lämplig häckbiotop rapporterades från:

- Långbro, Vårdinge den 16/4 (SC)
- Visbohammar viltv., Vårdinge den 24/4 (BT)
- Simsjön, Hölö den 18/4 (BLj), den 22/4 (JO) och den 23/4 (MBt, BLj)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna den 13/5 (AR)
- Brandalssund, Ytterjärna den 18/5 (AR)
- Sandasjön, Norra Mörkö den 12/4 (PLt)
- Åleström, Tvetå den 5/4 (HN)
- Väster kyrkan, Turinge den 21/4 (AS)
- Ånstasjön, Turinge den 30/4 (AEs)
- Sundsviks Hills viltv., Turinge den 6/5 (BKy)

Konstaterade häckningar från: Skanssundet Norra Mörkö pulli den 2/6 (PLt) och från Sundsviks Hills viltvatten Turinge pulli den 9/6, 2 pulli den 25/6 och 29/6 (BKy)

Större flockar med 300 eller fler observerades vid:

- Björkarösund, Norra Mörkö, den 27/8 med 400 ex. (PLt) och den 30/8 med 425 ex. (JE, SC, MBt)
- Norra Mörkö den 8/9 med 500 ex. (PLt)
- Sanda gård, Norra Mörkö den 15/9 med 342 (PLt)
- Skanssundet, Norra Mörkö den 23/9 med 350 ex. sträckande (SC)
- Mikaelgården, Ytterjärna den 23/9 med 500 ex. sträckande (AR)
- Hägnäsviken, Tullgarnområdet den 24/9 med 750 ex. sträckande (AR)

STRANDSKATA (*Haematopus ostralegus*)

Förra året infördes denna art i rapporten. Under 1:a halvåret inkom 86 rapporter (74 st 2017).

Under häckningstid (april – juni):

Rapporter från stadens närhet: Igelstaviken, Östertälje 1 ex. den 25/4 (KE), Krutholmen, Södertälje varnande par den 13/5 (KE), Fogdetorp, Södertälje 1 ex. födosök den 23/5 (PRn). Anm: En av Krutholmsfåglarna? (SB)

Norr ut från Pilkrogsviken: Pilkrogsviken, Ytterjärna den 17/4 2 ex. (GW, JW) och Brandalssund, Ytterjärna 1 ex. den 14/5 (ALn) och den 18/5 (AR)

Skanssundet, Mörkö (1-2 ex. om inte annat anges) därav i april 35 rapporter varav den 6/4 3 ex. (BB, HAn), den 7/4 4 ex. (ASt, MFr, KE), den 9+11/4 3 ex. (UM, MBt), i maj 9 rapporter varav den 13/5 4 ex.

(SSu) och i juni 5 rapporter: den 4/6 (KM), den 10/6 (AKh), den 14/6 (UM), den 16/6 (JE, SC, MBt) den 24/6 (SC).

Övriga Mörkö:

- Björkarösund 2 ex. den 8/4 (BR)
- Ekö 2 ex. den 10/4 (BLj)
- Egilsviksskär 2 ex. den 8/4 (BR), 1 ex. den 10/4 (MBt), den 24/6 (SC)
- Egelsholm den 15/4 (MFd)
- Egilsviken den 14/5 (MFr)
- Kålsö den 23/5 (PLt)
- Salsudd den 30/6 (TSd)
- Mörköbron den 1/6 (HH)

Tullgarnsområdet:

- Tullgarnsnäs 12 rapporter varav den 11/4 3 ex. (IF), den 12/4 5 ex. (PLt), den 13/4 3 ex. (AGr, KN), den 22/4 4 ex. (KE), den 27/4 3 ex. (SC, MBt),
- Häggnavikviken 7 rapporter: den 11/4 (LS), den 26/4 (PRn), den 1+2/5 (SC, MBt), den 20+21/5 (SC, MBt), den 24/5 (UM, AMä, BH).

Vårdinge:

- Prästgården Norra Sillen, Vårdinge den 8/4 (SC).

Intressant med den möjliga häckningen på Krutholmen i Mälaren (SB).

Från andra halvåret noterades 5 rapporter, samtliga från Skanssundet:

Den 5/7 (AKh), den 11/7 (UM), den 14/7 (SC), den 8/8 (UM, KL, AMä, BH), den 17/8 (UM).

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*)

Under 1:a halvåret inkom 50 rapporter (76 st 2017).

De första rapporterna är från Skanssundet och Pilkrogsviken den 14/4.

Pilkrogsviken, Ytterjärna: I april 12 rapporter från den 14/4 till månads slut, 3 ex. den 18/4 (ISA, HA) och 4 ex. den 30/4 (LS) annars 1-2 ex, i maj 17 rapporter om 1-2 ex. jämnt spridda över hela månaden och i juni 2 rapporter om 2 ex. den 12/6 (MBr) och den 28/6 (UM, BH).

Märkligt nog ingen rapport om häckning(sförsök).

Västerviken, Tullgarnområdet: Endast 1 rapport den 22/4 2 ex. (JO)

Häggnavikviken, Tullgarnområdet: I april 5 rapporter, den 18/4 2-3 ex. (SC, MBt, ISA, HA), den 27/4 1 ex. (KW, PEP, UM), den 28/4 1 ex. (EE, HN, JE) och i maj 2 rapporter, den 5/5 2 ex. (JO), den 9/5 1 ex. (ISA, HA, MBt)

Tullgarnsnäs: I maj 3 rapporter, den 2/5 3 ex. (SC, MBt, JE) och den 4/5 2 ex. (BLj) och i juni 1 rapport den 29/6 1 ex. (HN)

Skanssundet, Norra Mörkö: I april 2 rapporter, den 14/4 (HA, ISA, JO) och i maj 3 rapporter, 1 ex. den 5+7/5 (AS, PLt) och 2 ex. den 13/5 (SSu)

Årby viltvatten Ytterenhörna: 2 rapporter om 3 ex. den 18/6 och den 22/6 (MA).

För juli finns 7 rapporter från Tullgarnsnäs där de flesta avser 1 1K (JE, SC) och lika många från Skanssundet där oftast 1 1K och och i något fall 2 ad. avses (UM, PLt, SC, MBt). Tveksamt dock om någon häckning skett på dessa lokaler (SB)

För perioden aug – september noterades 19 rapporter (7 st, 2017) fördelade enligt följande:

Skanssundet, Norra Mörkö den 1/8 2 ex. (UM, BH), den 2/9 1 ex. (HH)

Tullgarnsnäs 2 ex. den 1/8 2 (UM, BH), 1 ex. den 4-7/8. (BH, EE, HN, JO, JE, PRn, LS), och den 18+21/8 (JE, MBt).

Pilkrogsviken, Ytterjärna 1 ex. den 4/8 (JE), 4 ex. den 23/8 (HH), 1 ex. den 25/8 (CL), den 30-31/8 (AEs, GW, JW, SC) och den 4/9 (SC).

STÖRRE STRANDPIPARE (*Charadrius hiaticula*)

Årets första rapport kom först den 3/4 från Tullgarnsnäs, Tullgarnområdet (RWs, MBt) denna sena vår.

Vårens största antal rapporterades med 5 ex. den 7/4 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (KE) och den 24/5 noterades 7 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (UM, AMä, BH).

Häckning rapporterades från Skanssundet, Norra Mörkö med 2 pulli den 14/6 (UM) och den 30/6 (TSd).

Under sommaren/hösten sågs som mest 24 ex. den 25/8 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (JE) och 16 ex. den 10/8 vid Tullgarnsnäs (JE).

Höstens sista rapport kom den 23/9 från Häggnäsviken, Tullgarnområdet med 2 ex. (KHä).

FJÄLLPIPARE (*Charadrius morinellus*)

Ett ex. förbiflygande och ivrigt lockande den 4/10 väster Skyttorp, Tullgarnområdet (SC, JE).

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*)

Årets första rapport den 10/4 är från Löten, Södra Mörkö (PLt). Endast fem vårrapporter varav två från Pilkrogsviken, Ytterjärna den 3/5 med 14 ex. (LS, LG). Återstående är från Fälten Norra Mörkö den 11/4 med 6 ex. (MBt) och en från Häggnäsviken, Tullgarnområdet den 5/5 med 1 ex. (JO).

På hösten 14 rapporter från Norra Mörkö varav den första med en 1K fågel den 1/8 (BH, UM). Tiden 15/8-30/8 ökade så antalet från 3 ex. till som mest 21 ex. den 30/8 (PLt, KM, JE, SC, MBt). Den 5/9 sågs 12 ex. (LG, NEE) och den 11/9 återstod 5 ex. (PLt). 1 ex. sågs även den 21-22/10 (PLt, SC).

Från Pilkrogsviken, Ytterjärna finns 5 rapporter perioden 28/7-2/10 (JE, BH, LS m.fl.) med som mest 5 ex. den 31/8 (SC). En rapport från näraliggande Säby gård, Ytterjärna den 8/8 med 15 ex. (UM, KL, AMä, BH).

Från Tullgarnområdet finns 10 rapporter tiden 28/7-25/9 med som mest 4 ex. den 28/7 (SC).

KUSTPIPARE (*Pluvialis squatarola*)

Som många gånger tidigare inga observationer under första halvåret detta år.

I år 25 höstrapporter vilket är en fortsatt ökning från tidigare år (19 st 2017, 12 st 2016, 2 st 2015), samtliga utom en från Tullgarnområdet, och fördelade enligt följande:

- Häggnäsviken: den 29-30/9 1 ex. (JE, SC, PLt, MBt, KHä), den 1/10 4 ex. (SC, MBt), den 1-2/10 2 ex. (KN, KEr), den 5/10 3 ex. (SC, MBt), den 6/10 4 ex. (JE, SC, MBt), den 7/10 3 ex. (SC), den 13/10 3 ex. (AS) och den 15-22/10 1 ex. (CL, HN, LG, NEE, BB, SC, KHä).
- Tullgarnsnäs: den 11/8 4 ad. sträckande (JE), den 19/8 1 ad. (KN, NK).
- En rapport från Skanssundet Norra Mörkö den 14/10 1 ex. (KHä).

TOFSVIPA (*Vinulus vinulus*)

Årets första rapport inkom den 12/3 med 7 ex. vid Aspbacken, Mörkö (MBt).

Vårens största antal rapporterades med 50 ex. vid Björkarösund, Mörkö den 8/4 (PLt, BR).

Under sensommaren/hösten rapporterades som flest 700 ex. den 3/9 på fälten N. Mörkö (MBt).

Årets sista rapport kom från Mörköbron, Mörkö med 26 rastande ex. den 16/11 (PLt).

KUSTSNÄPPA (*Cagliaris canutus*)

Efter fjolåret med fler rapporter än tidigare år blev det detta år återgång till ett fåtal rapporter igen, nämligen från Tullgarnsnäs med 2 ad. den 27/7 (JE) och 1 ad. den 2/8 (JE) respektive den 12/8 SB).

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*)

Årets första exemplar noterades med 1 ex den 24/4 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (JE).

Under våren inkom ett 15-tal rapporter, de flesta från Pilkrogsviken, med som flest 13 ex den 10/5 (LGK).

Under sommaren/hösten inkom ett 70-tal rapporter, de flesta från Tullgarnområdet, Mörkö och Pilkrogsviken, med som flest 22 ex. den 10/9 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (SC).

Årets sista rapport inkom den 4/10 med 1 ex. vid Häggnäsviken (LS).

SPOVSNÄPPA (*Cagliaris ferruginea*)

Årets första rapport kom den 14/7 med 3 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (GW, JW). Därefter observerades 5 ex. den 26/7 också vid Häggnäsviken (MBt, SC). Vid Tullgarnsnäs observerades 1 ex. den 27-28/7 (JE, MBt, SC), 2 ex. den 29/7 (SC, JE). Inga rapporter i augusti. Den 4/9 rapporterades 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (JE) och 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE). Den sista observationen för året gjordes den 5/9 vid Tullgarnsnäs (JE, SC). Alla rapporter i juli avser adulta och i september juvenila.

MOSNÄPPA (*Cagliaris temminckii*)

Årets första observation gjordes den 10/5 med 2 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (LGK). Våren gav ytterligare 2 observationer, båda från Häggnäsviken, Tullgarnområdet, nämligen med 5 ex. den 20/5 (MBt, SC) och 1 ex. den 22/5 (JE).

Under sommaren/hösten inkom följande rapporter: Den 12/7 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC), därefter kom ett antal rapporter från Tullgarnsnäs; Den 27-29/7 2ex. (JE, SC, ÖS), den 4- 5/8 1 ex. (JE) den 7/8 1 ex. (JE, och LS StjOF utflykt). Från Skanssundet, Mörkö 1 ex. den 8/8 (BH, UM, AMä, KL). Från Tullgarnsnäs den 12/8 1 ex. (SB), den 13/8 3 ex. (JE), den 18/8 1 ex (MBt, JE) och den 25/8 (JE). De två sista rapporterna för året kom från Pilkrogsviken med vardera 1 ex. nämligen den 2/9 (EE, HN) och slutligen den 4/9 (SC).

KÄRRSNÄPPA (*Cagliaris alpina*)

Årets första rapport kom den 19/7 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (MBt, SC)

Under sommaren/hösten inkom ett 70-tal rapporter med stor övervikt från Tullgarnsnäs men också från övriga Tullgarnområdet, Mörkö och Pilkrogsviken. Det största antalet rapporterades med 13 ex. vid Tullgarnsnäs den 23/8 (JE, LG).

Årets sista rapport kom den 19/10 med 2 ex. från Häggnäsviken, Tullgarnområdet(LG, NEE, CL).

SMÅSNÄPPA (*Cagliaris minuta*)

Årets första ex. observerades den 29/7 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (SC, JE, JO). Därefter kom ytterligare 9 rapporter med vardera 1 ex.: Den 20/8 från Tullgarnsnäs (MBt), den 22/8 från Tullgarnsnäs (KE), den 30/8 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (AEs, LG, GW, JW), den 3/9 också från Pilkrogsviken (MNs). Årets sista rapport kom den 16/9 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (JSI).

DVÄRGBECKASIN (*Lymnocyptes minimus*)

9 rapporter inkom detta år, jämförbart med förra årets relativt låga antal.

Den första rapporten kom den 13/4 med 1 ex. från Skanssundet, Mörkö (MBr). Därefter följde rapporter med vardera 1 ex. från Tullgarnsnäs den 21/4 (JE, SC), den 27/4 (MBt, SC), den 2/5 (JE), och den 2/10 (SC, JE). Därefter den 6/10 1 ex. på Mellersta Mörkö (KHä), den 20/10 2 ex. vid Björkarösund, Mörkö (JE, SC), den 21/10 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (KHä) och den sista rapporten kom den 6/11 med 1 ex. vid Egelsviken, Mörkö (SC).

ENKELBECKASIN (*Gallinago gallinago*)

Årets första rapport kom den 2/4 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SW). Vårens största antal rapporterades med 40 ex. vid Sandasjön, Mörkö (JE, SC).

Revir och/eller spelande individer under häckningsperioden rapporterades enligt följande:

- Sandasjön, Mörkö: 1 ex. den 8/4 (PLt) och den 15/4 (PKy), 3 ex. den 30/4 (PLt), 1 ex. den 26/5 (KE), 1 ex. den 1/6 (HH)
  - Kålsö, Mörkö: 2 ex. den 10/4, 3 ex. den 26/4 (PLt)
  - Tullgarnsnäs: 1 ex. den 11/4 (IF)
  - Slottsparken, Tullgarn: Noterad den 15/4 (KE)
  - Fridö, Mörkö: 1 ex. den 26/4 (UAp)
  - Simsjön, Hölö: 2 ex. den 26/4 (SC)
  - Skyttorp, Hölö: 1 ex. den 28/4 (HN, EE)
  - Horn, Överenhörna: 1 ex. den 30/4 (RLo)
  - Pilkrogsviken, Ytterjärna: 1 ex. den 14/5 (AR)
  - Våtmarken, Överenhörna: 1 ex. den 15/5 (UM, ALg)
  - Skarlunda, Östertälje: 2 ex. den 29/5 (AK), 1 ex. den 30/5 (FGr), 1 ex. den 31/5 (RNo, TJ)
- Årets sista rapport kom den 10/11 med 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt).

DUBBELBECKASIN (*Galliano media*)

Fyra rapporter med vardera 1 ex. inkom i år nämligen vid Sandasjön, Mörkö den 9/5, den 10/5 och den 11/5 (JE, NK, JO) samt den 14/5 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (SC).

RÖDSPOV (*Limosa limosa*)

Den 26/4 rapporterades 1 ex. vid Tullgarnsnäs (PLt). Vidare kom rapporter, också från Tullgarnsnäs, med vardera 1 ex. den 2/5 (PLt, JE), den 3/5 (SB) och den 4/5 (MNs, KOI, BLj). Den 7/5 rapporterades 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (UM, GBr).

MYRSPOV (*Limosa lapponica*)

Samtliga rapporter av denna art kommer från Tullgarnsnäs, nämligen den 2/8 med 6 ex. (SC, JE), den 11/8 med 5 ex. (JE), den 12-13/8 3 ex. (SB, JE), och den 20/8 med 2 ex. (MBt).

SMÅSPOV (*Numenius phaeopus*)

Årets första sågs sträckande vid Sandasjön, Mörkö den 27/4 (UM, KW, PEP). Därefter följde rapporter med vardera 1 ex den 28/4 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (HN, EE, SC, JE), den 30/4 vid Horn, Överenhörna (RLo), den 9/5 sträckande över Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBt), den 8/5 vid Tullgarnsnäs (HN, EE) och den 8/8 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBr).

STORSPOV (*Numenius arquata*)

Årets första rapport kom från Pilkrogsviken, Ytterjärna den 16/4 (SC).

Under våren (t.o.m. maj) inkom så rapporter från följande platser:

- Norra Mörkö: 2 ex. den 17/4 (PLt), 5 ex. den 24/4 (PLt)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna: 3 ex. den 17/4 (JW, GW)
- Häggnäsviken, Tullgarnområdet: 1 ex. den 18/4 (HA, ISA), 4 ex. den 19/4 (JE)
- Skanssundet, Mörkö: 2 ex. den 19-20/4 (MBt, CL, PLt, HAn, BS), 4 ex. den 21/4 (NK, JE) och 4 ex. den 24/4 (JE)
- Tullgarnsnäs: 1 ex. den 19/4 (PLt), 2 ex. den 2/5 (PLt, MBt, SC).

Under återflyttningen (fr.o.m. slutet av juni) gjordes följande observationer:

- Häggnäsviken: 1 ex. den 21/6 (CL)
- Tullgarnsnäs: 1 ex. den 11/7 (HN), 4 ex. den 2/8 (JE), 1 ex. den 5/8 (BH), 1 ex. den 7/8 (LS, StjOF utflykt), 2 ex. den 8/8 (BH), 1 ex. den 11/8 (JE), 3 ex. den 28/8 (PKy)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna: 1 ex. den 18/7 (JE), 1 ex. den 5/8 (HH), 1 ex. den 8/8 (ALn), 1 ex. den 10/8 (BLj), 5 ex. den 16/8 och den 18/8 (CL), 4 ex. den 20-21/8 (JO, CL), 2 ex. den 22-23/8 (KE, HH, HN), 2 ex. den 25/8 (CL), 1 ex. den 29/8 (LS, MBt, SHL)
- Västerviken, Tullgarnområdet: 1 ex. den 20/8 (MBt)

Årets sista rapporter kom den 30/8 med vardera 1 ex. dels vid Pilkrogsviken (AEs) och dels vid Björkarösund, Mörkö (MBt, JE, SC).

DRILLSNÄPPA (*Actitis hypoleucos*)

Årets första rapport kom med ett par den 10/4 vid Västerviken, Tullgarnområdet (AEs).

Totalt inkom drygt 50 rapporter, jämförbart med föregående år.

Inga rapporter om spelande individer eller permanent revir, däremot observationer under häckningstid vid sju lokaler de flesta på Mörkö.

Årets sista rapport kom den 21/8 från Tullgarnsnäs (PLt).

SKOGSSNÄPPA (*Tringa ochropus*)

Årets första rapporter kom med 1 ex. den 2/4 vid Ålö/Ålöström, Tveta (JE, JO).

Drygt 60 rapporter inkom i år t.o.m. juli, jämförbart med de senaste åren.

Spelande individer eller andra tecken på möjlig häckning gjordes på följande platser:

Skillöt, Vårdinge: 1 ex. den 16/4 (BT), Skanssundet, Mörkö: 2 ex. den 17/4 (PLt), Taxinge kyrka, Taxinge: 2 ex. den 21/4 (AS), Farfars udde, Turinge: 1 ex. den 5/5 (HH), Almnäs, Tveta: 1 ex. den 29/5 (GAv), Skarlunda, Östertälje: 4 ex. den 29/5 (AKh), 1 ex. den 30/5 (JMn, FGr) och 2 ex. den 31/5 (SC, TJ), Vattgruvmossen, Överjärna: 1 varnande ex. den 17/6 (MAn, OAn).

Årets sista rapport kom den 29/8 med 2 ex. vid Tullgarnsnäs (HN).

SVARTSNÄPPA (*Tringa erythropus*)

Den 7/5 rapporterades de första vid Pilkrogsviken (AEs) och vid Skanssundet, Mörkö (UM).

Årets högsta antal rapporterades med 15 respektive 14 ex. vid Tullgarnsnäs den 20-21/8 (MBt, JE) och 12 ex. den 4/9 (JE).

Årets sista rapport kom den 2/10 med 1 ex. vid Pilkrogsviken (UM).

GLUTTSNÄPPA (*Tringa nebularia*)

Årets första observationer gjordes den 27/4 med 4 ex. vid Tullgarnsnäs (MBt, SC) och 1 ex. vid Västerviken, Tullgarnområdet (UM, KW, PEP).

Under våren inkom ett 35-tal rapporter med som högsta antal 12 ex. den 29/6 vid Tullgarnsnäs (HN).

Sommaren/hösten gav ett 130-tal rapporter vilket är ett 50-tal fler än förra året. Störst antal rapporterades med 9 ex. den 16/8 vid Tullgarnsnäs (JE).

Årets sista gluttsnäppa observerades den 21/10 vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet (SC).

GRÖNBENA (*Tringa glareola*)

Årets första grönbena rapporterades den 24/4 vid Pilkrogsviken (JE).

Vårens största rapporterade antal blev 24 ex. den 4/5 vid Tullgarnsnäs (MNs).

Sommaren/hösten gav ett 80-tal rapporter med som flest 45 ex. den 27/7 vid Tullgarnsnäs (JE).

Årets sista rapport kom den 16/9 med 4 ex. från Tullgarnområdet (JSI).

RÖDBENA (*Tringa totanus*)

Årets första rapport kom med 1 ex. den 2/4 från Tullgarnsnäs (NK).

Spelande individer eller andra tecken på häckning rapporterades från följande platser:

- Skanssundet, Mörkö: Spelande fåglar vid flera tillfällen från den 8/4, parning den 23/5 (PLt), därefter rapporter om stationära individer t.o.m. den 16/7
- Löten, Mörkö: Spel den 10/4 (PLt)
- Björkarösund, Mörkö: Parning den 12/4 (PLt), 2 ex. den 15/4 (PKy), 4 ex. den 20/5 (KM)
- Tullgarnsnäs: Flera rapporter fr.o.m. den 14/4 (SWd, AWg), 8 ex. och spel den 4/5 (MNs), varnande den 29/6 (HN) och den 20/7 (JE).

- Dåderösund, Mörkö: Ett par och spel den 17/4 (PLt)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna: Ett flertal rapporter om 2-4 ex. tiden från den 19/4, parning den 3/5 (HN, EE), därefter stationära eller spelande individer vid ett antal tillfällen t.o.m. den 16/7.
- Häggnäsviken; Tullgarnområdet: Flera rapporter om stationära fåglar tiden 29/4-24/5.
- Fagersund, Mörkö: Spel den 9/5 (PLt)
- Ekö, Mörkö: Spel den 21/5 (PLt)
- Aspbacken, Mörkö: Spel den 12/6 (MBt)

Årets största antal rapporterades med 12 individer vid Skanssundet, Mörkö den 19/4 (MBt).
Årets sista rapport kom med 1 ex. vid Tullgarnsnäs den 29/9 (ALg).

ROSKARL (*Arenaria interpres*)

1 rapport i år, nämligen den 10/4 vid Tullgarnsnäs (AEs).

Detta är den första rapporten av denna art sedan 2015 och den 6:e under 2000-talet som observerats i vårt rapportområde.

SKRATTMÅS (*Larus ridibundus*)

Största ansamlingarna detta år, 250 ex. rapporterades den 18/4 vid Pilkrogsviken (HA, ISA) och den 30/4 med stationära fåglar vid Igelstaviken, Östertälje (PRn).

Från Sundsviks Hills viltvatten rapporterades som flest 140 individer den 28/4 (BKy). Den 6/5 kom rapport om 80 ruvande och den 25/5 besök i bebott bo av 50 ex. (BKy). Pulli/nyligen flygga ungar rapporterades med 70 ex. den 29/6 och 86 ex. den 2/7 (BKy).

SILLTRUT (*Larus fuscus*)

Årets första rapport kom med vardera 1 ex. den 4/4 vid Maren, Södertälje (HH) och vid Ytterjärna båtklubb, Ytterjärna (BH, UM).

I lämplig biotop eller permanent revir rapporterades vid ett flertal tillfällen från Skanssundet, Mörkö där också 2 pulli/nyligen flygga ungar observerades den 21/7 (CL).

Årets sista rapport kom den 22/9 med 1 ex. från Skanssundet (UM).

GRÅTRUT (*Larus argentatus*)

Årets största antal rapporterades med måttliga 550 ex. den 25/12 vid Västra Järnafjärden, Ytterjärna (UM,BSv).

KASPISK TRUT? (*Larus cachinnans*)

En osäker observation av en ad. av denna art gjordes den 19/7 vid Tullgarnsnäs (SC, MBt).

SKRÄNTÄRNA (*Sterna caspia*)

Ett 45-tal rapporter inkom under tiden 7/4 – 5/8 med absolut övervikt från Tullgarnsnäs. Mestadels rapporterades 1 – 4 fåglar men vid ett antal tillfällen lite större antal nämligen: 6 ex den 10/4 (AEs), 7 ex, den 11/4 (IF), 9 ex. den 12/4 (PLt), 6 ex. den 13/4 (NJ, KN, AGr), 8 ex. den 14/4 (MBt, SC) och 5 ex. den 4/5 (MNs) samtliga från Tullgarnsnäs.

SILVERTÄRNA (*Sterna paradisaea*)

Årets första rapport är från den 27/4 vid Skanssundet, Mörkö (UM, KW)

Fåglar i lämplig häckningsbiotop rapporterades enligt följande: 2 ex. den 4/5 vid Ekö, Mörkö (AR) och 30 ex. den 21/5 vid Tullgarnsnäs (MBt, SC) liksom 11 ex. den 29/6 (HN). Inga pull/1K-fåglar är rapporterade under maj-juli enligt Artportalen!

Årets sista rapport kom den 24/8 med 2 ex. från Hägnäsviken, Tullgarnområdet (AR).

SKOGSDUVA (*Columba oenas*)

Årets första rapport kom den 11/3 med 2 ex. förbiflygande vid Salsudd, Mörkö (PLt).

Vårens största flock, 70 sträckande, rapporterades den 2/4 från Sandasjön, Mörkö (JE).

Spelande individer och/eller permanent revir noterades enligt följande:

- Kålsö, Mörkö: 1 ex. den 15/3 (PLt)
- Hörningsholm, Mörkö: 1 ex. den 22/3 (PLt), 1 ex. den 24/5 (BH, UM, AMä), 1 ex. den 20/5 (KM), 1 ex. den 4/6 (KM) 1 ex. den 30/6 (TSd)
- Bokskogen, Mörkö: 1 ex. den 22+24/3 (PLt), 1 ex. den 30/3 (PLt), 2 ex. den 4/6 (KM)
- Lövsta, Överenhörna: 1 ex. den 30/3 (HH)
- Tullgarnsnäs: 1 ex. den 28/4 (HN, EE), 1 ex. den 14/5 (BJo m.fl.), 1 ex. den 19/5 (EE), 1 ex. den 26/5 (SC), 1 ex. den 29/7 (ÖS), 1 ex. den 19/8 (KN)
- Bergasjön, Mölnbo: 1 ex. den 2/5 (OW)
- Pålsundet, Mörkö: 1 ex. den 8/5 (CS)
- Dåderö, Mörkö: 1 ex. den 13/5 (AR)
- Brandalsund, Ytterjärna: 1 ex. den 18/5 (AR)
- Sandasjön, Mörkö: 1 ex. den 20/5 (KM), 1 ex. den 1/6 (HH)
- Mörby, Turinge: 1 ex. den 22/5 (MAr)
- Farfars udde, Turinge: 1 ex. den 30/5 (HH)
- Björkarösund; Mörkö: 3 ex, den 4/6 (KM)
- Djurgården, Tullgarn: 1 ex. den 28/6 (BH)
- Hägnäsviken, Tullgarn: 1 ex. den 14/7 (JW, GW)
- Skanssundet, Mörkö: 1 ex. den 19/7 (UM)

Inga stora höstflockar noterades i år.

Årets sista rapport kom den 18/11 med 1 ex. vid Vidarkliniken, Ytterjärna (OA).

RINGDUVA (*Columba palumbus*)

Endast 4 rapporter under januari – februari vilket är ett lika lågt antal som förra årets vinterrapporter.

Den första rapporten kom den 3/1 med 2 ex. från Tullgarnslottsparken (JO), därefter rapporterades 1 ex. den 14/2 från Hagaberg, Södertälje (LS), 1 ex. den 21/2 från Tullgarns slott (JW, GW) och 1 ex. den 22/2 från Rosenlund, Södertälje (PRn).

I mars rapporterades enstaka individer men de första sträckande fåglarna var 3 ex. den 19/3 över Skanssundet (UM) och 13 ex. över Mikaelgården, Ytterjärna den 22/3 (AR).

Vårens största flock rapporterades med 200 rastande den 3/4 vid Löten, Mörkö (PLt).

Under sommaren/hösten rapporterades som flest 250 ex. dels den 29/8 vid bokskogen, Mörkö (PLt) och dels sträckande den 4/10 över Mikaelgården, Ytterjärna (AR).

Årets sista observation gjordes vid St. Alsjön, Vårdinge med 2 förbiflygande den 14/11 (MBt, SC).

TURKDUVA (*Streptopelia decaocto*)

Även i år inkom ett stort antal rapporter från Hertig Carls väg, Södertälje Södra.

Den första rapporten kom den 2/1 med 2 ex, (JO).

Dessa individer sågs sedan med mellan 1 – 2 ex. samt med 3 ex den 20/7 (SC) och med 5 ex. den 30/10 (JSt) fram till och med den 20/12 då den sista rapporten inkom med 2 ex. (JOI).
För första gången på många år rapporterades en 1K-fågel den 2/10 (NK).

GÖK (*Cuculus canorus*)

Årets första ex. ropade den 1/5 från Lina naturreservat (EG, GS)

Därefter följde ett 70-tal rapporter med ropande individer, vilket är ett 30-tal fler rapporter än föregående år.

Även om många rapporter kom från Mörkö så var spridningen i vårt rapportområde ganska stort bortsett från Turinge och Enhörnalandet.

Årets sista rapport kom den 29/8 med 1 förbiflygande fågel vid Tullgarnsnäs (HN).

BERGUV (*Bubo bubo*)

En födosökande uv observerades den 23/3 på mellersta Mörkö (RH, PRn).

SPARVUGGLA (*Glaucidium passerinum*)

Sex rapporter inkom i år av denna art. Kan möjligen röra sig om samma individ rapporterad vid St. Alsjön och vid Horssjöarna.

Den första rapporten kom den 3/1 från Jutvreten, Turinge (BKy). Därefter rapport med vardera 1 ex.: Den 25/1 från Horssjöarna, Vårdinge (JE), den 12/3 från St. Alsjön (OW, AK), den 8/4 från St. Alsjön (JE), den 11/4 från Horssjöarna, Vårdinge (HA, MBt, ISA) och slutligen den 15/4 från St. Alsjön Vårdinge (JJ, AWo).

KATTUGGLA (*Strix aluco*)

Konstaterade häckningar i form av flygga ungar rapporterade på följande platser:

Usta, Vårdinge, den 28/5 (JE) och Aspbacken, Mörkö den 17/7 (MBt).

Spelande individer eller observationer i förmodade bohål under häckningsperioden noterades på följande platser: (1 ex. om ej annat anges).

- Farstanäs naturområde, Ytterjärna: Den 14/1 (HA, ISA)
- Aspbacken, Mel. Mörkö: Den 17/1, den 28/11 och den 9+21/12 (MBt)
- Farfars udde, Turinge: 2 ex. den 1/2, den 15/2, den 25/3, den 1/4, den 4/5, den 3/6 (HH)
- Palmskog, Överjärna: Den 10/3 (JE)
- Sandasjön, N. Mörkö: Den 23/3 (PKy), den 8/4 (PLt), den 10/5 (JO)
- Björkarö gård, N. Mörkö: Den 28/3 (PLt)
- Sundsviks hills viltvatten, Turinge: Den 6/4 (BKy)
- Nygård, Mel. Mörkö: Den 8/4 (UEm)
- Gräsmattsodlingen, Taxinge: 2 ex. den 11/4 (LS)
- Tullgarnsnäs: Den 19/4 (PLt)
- Horn, Överenhörna: Den 25/4 (HA, MBt, ISA)
- Boviken, S. Mörkö: Den 9/5 (MBt, ISA, HA)
- Baggtorp, Mel. Mörkö: Den 13/5 (JE)
- Överenhörna: Den 15/5 (UM, ALg)
- Nora gård, Mel. Mörkö: Den 10/6 (JE)
- Vickelby, Mel. Mörkö: Den 10/6 (JE)
- Hökmossbadet, Nykvarn: Den 13/6 (HH)
- Simsjön, Hölö: Den 29/8 (BLj, GN).

LAPPUGGLA (*Stix nebulosa*)

1 ex. rapporterades från Mikaelgården, Järna den 19/11 och den 20/11 (AR).

Detta är det totalt tredje året som denna ugglas har rapporterats från vårt område.

Den första observationen gjordes år 2008 vid Lina naturskola. År 2012 fick vi ett antal rapporter i samband med den invasion som ägde rum i hela södra Sverige det året.

JORDUGGLA (*Asio flammeus*)

Endast en observation av denna art i år, nämligen den 23/3 vid Sund, Hölö (RH, PRn).

PÄRLUGGLA (*Aegolius funereus*)

En rapport av denna art inkom i år, nämligen en förbiflygande vid Scania democenter, Tveta den 7/2 (MBt).

NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*)

Sju rapporter med vardera 1 ex. inkom i år

- Sjundaskogen, Vårdinge den 6/5 (SD) och 7/5 (SB)
- St. Alsjön, Vårdinge den 13/5 (MBt) och den 17/5 (JE)
- Oaxen, Mörkö den 14/5 (TS)
- Yngsviken, Vårdinge den 31/5 (KEr)
- Ängsstugan, Mörkö den 10/6 (JE).

Detta är andra året i rad som antalet rapporter var förhållandevis få.

KUNGSFISKARE (*Alcedo atthis*)

Från Ströms kanal (Torpaviksdiket), Södertälje inkom i år ett 30-tal rapporter mellan den 7/1 och den 7/3, samtliga med 1 individ med undantag för den 11/2 då 2 ex. visade sig (MO).

Övriga rapporter kom från Sigtunaån, Vårdinge: den 8/1 med 1 ex. (BK), den 13/1 med 2 ex. (JE, SC), den 27/1 med 2 ex. (MBt, JE, SC), den 30/1 med 1 ex. (BK) och den 1/2 med 1 ex. (MBt).

Från Södertälje gästhamn rapporterades 1 ex. den 8/3 (JSt), från Bränninge, Tveta 1 ex. den 3/8 (AR) och från Pilskrogsviken, Ytterjärna 1 ex. den 19/9 (SC).

GÖKTYTA (*Jynx torquilla*)

Ett 30-tal rapporter inkom i år vilket är något färre än förra året.

Årets första rapport kom den 22/4 med 1 ex. från Lina naturreservat, Södertälje (SC). Därefter kom följande rapporter under våren-försommaren (1 ex. om ej annat anges)

- Turinge, Nykvarn: Den 26/4 (BKy)
- Skyttorp, Tullgarn: 2 ex. den 28/4 (HN, EE), den 19/5 (EE), den 23/5 (SC)
- Norasjön, Hölö: Den 29/4 (JO)
- Lina naturreservat, Södertälje: Den 1/5 (EG, GS)
- Kålsö, Mörkö: 2 ex. den 2/5 (PLt), den 16/5 (PLt), den 23/5 (PLt), den 29/5 (SC)
- Eriksö, Mörkö: Den 2/5 (SC, MBt, JE)
- Dåderö, Mörkö: Den 9/5 (PLt), den 24/5 (MBt),
- Fifång, Mörkö: Den 12/5 (BLj)
- Egelsviken, Mörkö: 2 ex. den 13/5 (SC)
- Aspbacken, Mörkö: Den 14/5 (MBt)
- Tullgarnsnäs: Den 14/5 (KEr), 2 ex. den 15/5 (JE), den 16/5 (PLt)
- Hovsjö koloniområde, Tveta: Den 21/5 (JO, SB)
- Ängsholmen, Måsnaren, Södertälje: Den 22/5 (SC)
- Mörby, Turinge: Den 22/5 (MAr)
- Mariekälla, Södertälje: Den 27/5 (MAn)

- Almnäs, Tveta: Den 16/5 (GAv)

- Skillöt, Vårdinge: Den 23/6 (EB)

Höstrapporter:

- Dåderö, Mörkö den 1/8 (BEx)

- Mikaelgården, Ytterjärna: Den 1/9 (AR)

MINDRE HACKSPETT (*Dendrocopos minor*)

28 rapporter inkom i år vilket är färre än föregående år (som i sin tur var färre än året innan). Nästan hälften av rapporterna är från Tullgarnområdet. Samtliga rapporter avser 1 ex.

- Norra Mörkö: Den 10/2 (NK)
- Kallforsån, Överjärna: Den 13/2 (CL)
- Hjortsberga, Vårdinge: Den 17/3 (JJ)
- Lina naturreservat, Södertälje: Den 23/3 (ALn)
- Djurgården, Tullgarn: Den 3/4 (NK), den 19/4 (PLt), den 5/5 (MFr, SLo) och den 12/5 (CL)
- Tullgarnsnäs: Den 9/2 (NK), den 11/4 (JE), den 19/4 (PLt), den 20/4 (MBt), den 21/4 (JE, SC) och den 4/9 (JE).
- Ragnhildsborg, Södertälje: Den 12/4 (RA)
- Hägnäsviken, Tullgarn: Den 19/4 (JE), den 1/5 (SC), den 18/5 (MBt, SC)
- Eriksö, Mörkö: Den 21/4 (GC)
- Tullgarns grindar, Tullgarn: Den 1/5 (JO)
- Åleström, Tveta: Den 3/5, bobygge (AEs)
- Björkhagen, Mellersta Mörkö: Den 7/5 (CS)
- Dåderö, Mörkö: Den 18/5 (MBt, SC)
- Södertälje söder Talbyskogen: Den 19/5 (RA)
- Stora Ramsö, Mörkö: Den 17/5 (MN, MWn)
- Norasjön, Hölo: Den 31/7 (SC)
- Södertälje, Bergviksgatan: den 29/12 (IK)

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*)

25 rapporter i år, vilket är några fler än i fjol.

Årets första rapport kom den 23/3 med 1 ex. sträckande vid Skansundet, Mörkö (MBt, SC), därefter inkom följande rapporter (1 ex. om inte annat anges):

- Botten, Mörkö: Den 25/3 (SC), den 3/4 (PLt), den 3/7 (UM, PEP)
- Åtorpsgården, Tullgarnområdet: Den 2/4 (JE)
- Löten, Mörkö: Den 3/4 (PLt), den 7/4 (UEm)
- Ekö, Mörkö: Den 3/4 (PLt)
- Vattmossgruvan, Överjärna: Den 7/4 (JE)
- Berga, Mörkö: Den 8/4, 2ex. (PLt)
- Boviken, Mörkö: Den 8/4 (UEm)
- Kallfors, Överjärna: Den 10/4, 2 ex. (FG)
- Bränninge naturområde, Tveta: Den 14/4 (JE)
- Eriksö, Mörkö: Den 21/4 (GC), den 2/5 (SC)
- Kålsö, Mörkö: Den 2/5 permanent revir (PLt)
- Mikaelgården, Ytterjärna: Den 7/5 (AR)
- Scania Democenter: Den 6/7, 2 ex. (MBt)
- Björkarösund, Mörkö: Den 9/9 (SC)

Årets sista rapport kom den 29/9 med 1 ex. sträckande vid Tullgarnsnäs (ALg)

Det kan vara frågan om mer än ett revir på Scantias område (SB)

SÅNGLÄRKA (*Alauda arvensis*)

Vårens första lärkobservation gjordes med 2 ex. den 15/3 vid Sandasjön, Mörkö (LD, GLb). (Detta är ca 20 dagar senare än förra året)

Vårens största ansamling noterades med 50 ex. den 18/3 på Fälten N. Mörkö (SC, JE)

Under hösten noterades som flest 80 ex den 6/10 på Fälten N. Mörkö (MBt, JE, SC)

Årets sista lärka rapporterades den 18/11 vid Sandasjön, Mörkö (TSd).

BACKSVALA (*Riparia riparia*)

Årets första rapport kom den 3/5 med 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (BLj).

Därefter inkom följande rapporter: Den 15/5 40 ex. som besöker bebodda bon vid Underås, Ytterenhörna (JE) och 4 ex. vid Hammarbyträsk, Överenhörna (UM, ALg). Den 17/5 1 ex. vid Viksberg, Södertälje (MBt). Den 23/5 6 ex. vid Hummelhaga, Överjärna (SC). Den 25/5 30 ex. besök i bebott bo vid Underås, Ytterenhörna (BLe). Den 26/5 4 ex. vid bebodda bon vid Hummelhaga, Överjärna (JO). Den 31/5 30 ex. vid bebodda bon vid Järna Kross och Grus, Ytterjärna (BLe, BLj). Den 1/6 15 ex. bobygge vid Vällingen, Hummelhaga, Överjärna (AR). Den 26/6 50 ex. vid bebodda bon Järna Kross och Grus, Ytterjärna (PRn). Den 8/7 20 ex. också vid Järna Kross och Grus (SC). Den 18/7 60 ex. vid bebodda bon (ca 160 bohål) vid Underås, Ytterenhörna (BLe). Den 13/8 1 ex. vid Västerviken, Tullgarnområdet (JE).

Årets sista observation gjordes den 1/9 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullglarn (JE, SC).

Glädjande nog har vi två hyfsat stora kolonier som numera följs upp av en speciell backsvale-grupp för Sörmland-Uppland (SB).

LADUSVALA (*Hirundo rustica*)

Den 18/4 rapporterades vårens första ex. vid Kjulsta, Hölö (MBt).

Årets största flock noterades den 5/9 med 350 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (GW, JW). Vi får gå tillbaka till år 2004 för att hitta en större samling, 500 ex. i vårt område.

Årets sista rapport kom med 1 ex. den 2/10 vid Tullgarnsnäs (JE, SC).

HUSSVALA (*Delichon urbica*)

Årets första rapport kom den 25/4 med 2 ex. vid Simsjön, Hölö (HA, ISA, MBt).

Observationer om bobesök eller ägg/ungar rapporterades från färjan vid Skanssundet, Mörkö den 14/5 (PLt), den 24/5 (AMä), den 10/6 15 bon (AKh), den 7/7 16 bon (HN, EE). Tullgarns slott ett bo den 8/6 (KHä).

Var häckar det hussvalor i övrigt i våra två kommuner (SB)??

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus cervinus*)

Även i år en vårrapport, 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarnområdet den 12/5 (MBt).

På hösten 7 rapporter, troligen avseende 6 olika individer enligt följande: Rastande Fågeltornet, Häggnäsviken den 24/8 (BO), förbiflygande Västerviken, Tullgarnområdet den 25/8 (JE), rasande Fågeltornet, Häggnäsviken den 25/8 (JE), Tullgarnsnäs den 5/9 (SC, JE), Västerviken den 6/9 ((JE), Tullgarnsnäs den 17/9 (MBt, SC) samt Sandasjön, N Mörkö den 18/9 (PLt).

SKÄRPIPLÄRKA (*Anthus petrosus*)

Besök på Asköfjärden, S Mörkö den 12/5 gav 4 observationer: 1 ex. på Tvillingarna, 1 ex. på Oxnö, 2 ex. på Grisskär samt 1 ex. på Bergholmen (BLj, MBt, SC). Arten rapporteras långt ifrån årligen i vårt område mest beroende på att rapporter saknas från yttre skärgården.

GULÄRLA (*Motacilla flava*)

Årets första gulärta var en förbiflygande vid fågeltornet vid Simsjön, Hölö den 26/4 (SC). Från Hölö/Mörkö gjordes sedan under våren följande observationer: 2 ex. Västerviken, Tullgarnområdet den 1/5 (JO), varav 1 ex. av rasen *thunbergi* (NK), 3 hanar *thunbergi* vid Skanssundet den 1/5 (MBt), 5 *thunbergi* Tullgarnsnäs den 3/5 (SB), 1 *thunbergi* Ekö, S Mörkö den 4/5 (AR), 1 ex. Tullgarnsnäs den 4/5 (MNs), 2 resp. 8 ex. Skanssundet den 7/5 (UM resp. JO).

Från Pilkrogsviken, Ytterjärna finns 29 rapporter från tiden 28/4 – 13/5 med som mest 20-25 ex. under tiden 2-8/5 (AEs, HN, EE, MNs, CL, BLj, HH, NK m.fl.). 11 rapportörer anger att många eller troligen samtliga av de rapporterade var av den nordliga rasen *thunbergi*. Även 1 ex. av den nordliga rasen rapporterad från en hästhage vid Mikaelgården, Ytterjärna den 1/5 (AR). Årets passage av *thunbergi* var drygt en vecka tidigare än förra årets.

En rapport av 1 ex. från Almnäs vid Måsnaren, Tveta från den 15/6 (GAv) kan tyda på häckning/häckningsförsök i området. Annars verkar arten utgången som häckfågel i vårt område då inga andra rapporter föreligger under andra halvan av maj-slutet av juli.

Från hösten finns 36 rapporter från tiden 31/7-21/9, flest från Tullgarnområdet och Pilkrogsviken men även några från Björkarösund och Fälten N Mörkö. Största antalen var 30 ex. Västerviken, Tullgarnområdet den 1/9 (JE, SC), 15 ex. respektive 10 ex. Häggnäsviken den 25/8 respektive den 23/8 (JE), 10 ex. Västerviken den 4/9 (JE) samt 5 ex. Björkarösund den 27/8 (PLt). Höstrapporter på fler än 10 ex. är ovanliga i vårt område.

CITRONÄRLA (*Motacilla citreola*)

Fyra rapporter om tillfälliga fåglar, 1 hane vid Skanssundet, Mörkö den 14/4 (MBt, SC, JE), 1 hane Tullgarnsnäs den 26/4 (SB) och den 27/4 (SC, MBt) samt 1 hane vid Pilkrogsviken den 3/5 (BLj, LS, AR, LG m.fl.).

FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*)

Åtta vårrapporter från 4 lokaler är mer än tidigare år; 1 ex. vid kvarnen, Kallfors, Överjärna den 29/3 (JE), 1 hona Ålöström, Tveta den 2/4 (MBt, JE), 1 ex. Ålöström den 15/4 (NK, SC) och 1 sj. hane samma lokal den 21/4 (JO). Från Bränninge, Tveta rapporter om 1 par den 16-17/4 (SC, HA, ISA) samt från Almnäs, Måsnaren, Tveta om 1 ex. den 23/5 (GAv).

Rapporterna från Ålöström kan tyda på häckningsförsök. Arten ökar i vår del av landet.

Från sommaren/hösten tre rapporter varav den första är extra intressant: 1 1K Almnäs, Tveta den 15/7 (SC), 1 ex. Järndammen, Nykvarn, Turinge den 3/9 (HLe) samt 1 ex. förbiflygande "döda skogen" Pershagen, Tveta den 8/10 (SC).

SÄDESÄRLA (*Motacilla alba*)

Vårens första rapport är från den 3/4 (CL), senare än vad vi vant oss med från senare år, men vädret hade varit ovanligt vintrigt en tid.

Höstens största samling, 110 ex. rapporteras från Häggnäsviken, Tullgarnområdet den 23/8 (JE). Det är sällan så stora samlingar ses i vårt område. Största rapporterade samlingen under 2000-talet är 160 ex. vid Västerviken den 8/9 2007 (SB).

SIDENSVANS (*Bombycilla garrulus*)

Den största rapporterade flockarna i januari-februari var 105 ex. på Vårdsholmen i Södertälje den 1/2 (LG), 60 ex. Västergård den 1/2 (SB) och 45 ex. Söräng, Mörkö den 11/2 (HA, ISA). Få och endast mindre

flockar sågs i mars och endast en rapport om 5 individer i april, den 5/4, HH). En ensam individ rapporteras den 13/5 från Skanssundet, Mörkö (SSu). Majobservationer är tämligen ovanliga i våra trakter.

Höstens största flock på över 200 ex. rapporteras från Tallhöjdsvägen, Södertälje den 27/10 (JO). Övriga rapporter från hösten avser mindre flockar (HA, ISA, LS, KE, m.fl.), maximalt 100 ex. i fyra fall (PR, PLt, GAv, KN).

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*)

Från *vintern/våren* finns 28 rapporter (avsende 1 ex. om inget annat anges). Av dessa är hälften från Ålö/Ålöström, Tveta tiden 2/1 – 6/4, där 2 ex. rapporterades den 26/2 (ALn) och den 2/4 (JE) och 3 ex. den 2+3/4 (JO).

Från Bränninge, Tveta finns rapporter från den 23/1 (LS), den 7/2 (GHe), den 8/3 (AR) och den 11/3 (SC, MFr, SLo).

Från Södertälje finns rapporter från Ströms kanal (Torpaviken) den 8/1 (HA) och den 4/3 (RLk, BHa), Kanalen vid Sydpolen den 11/1 (KH) och 2 ex. vid Våtmarksstigen, Lina den 23/3 (ALn).

Från Moraån, Överjärna rapporter om 2 ex. den 2/2 (ALn, ILa), 3 ex. den 24/3 (TKö), 1 ex. den 30/3 (ALn, JSn).

Höstens rapporter avser 1 ex. vardera vid fem delvis lite udda lokaler: Moraåns dalgång, Överjärna den 12/11 (ALn), Ålöström, Tveta den 6/12 (SC), bäcken Mikaelgården, Ytterjärna den 11/12 (AR), Bränningeån Ö, Tveta (JO) och Egilsholm, Mörkö den 29/12 (MFd).

GÄRDSMYG (*Troglodytes troglodytes*)

Vinter-rapporteringen är av samma omfattning som de senaste åren. Ett ex. om inget anges.

Under *januari* inkom 12 och under *februari* 9 rapporter varav de flesta från Mörkö eller Tullgarnområdet. Enstaka rapporter också från Vårdinge (BTö), Östertälje (LG), Hölö (CL, AWb) och Lina (BSi), Viksberg (PR, ALn).

Under mars-juni liksom förra året cirka 40 rapporter om sjungande fåglar, vilket som vanligt inte speglar numerären häckningar. Inga häckningar rapporterade i år.

Under november 13 rapporter, färre än förra året men fler än åren innan. I december finns endast rapporter om 2 ex. vid Egilsviken den 1-2/12 (SC, JE).

RINGTRAST (*Turdus torquatos*)

Även i år finns rapport, en hane vid Örsta på mellersta Mörkö den 16/4 (AR). Före förra årets två rapporter finns fyra år utan ringtrastar i vårt område.

KOLTRAST (*Turdus merula*)

Största rapporterade samlingarna är 22 ex på matning Pärögränd den 28/2 (SB) samt 20 ex. från Söräng, Mörkö den 6/3 (SC) och från Slottsparken, Tullgarn den 26/11 (UM, BH, AMä).

BJÖRKTRAST (*Turdus pilaris*)

Endast enstaka individer har rapporterats övervintra. Största flocken detta år, 320 ex., rapporterades från Tullgarns slottspark den 21/11 (CL).

RÖD Vingetrast (*Turdus iliacus*)

Största vårflocken, 200 ex, rapporterades från Tullgarnsnäs den 11/4 (JE).

DUBBELTRAST (*Turdus viscivorus*)

Årets första rapport avser en sjungande hane den 21/3 vid Ängsstugen, Mörkö (MBt, BLj). Den 7/4 rapporterades imponerande 20 sjungande kring Vattgruvmossen, Överjärna (JE).
Samma antal, 20 ex., födosökte vid Brandalsunds gods, Ytterjärna den 13/10 (SC).

GRÄSHOPPSÅNGARE (*Locustella naevia*)

Årets första rapporter kommer från Sandasjön den 16/5 (JE) och Björkarösund den 19/5 (SC, JE), båda på N Mörkö. En sjungande också vid Dåderösund den 6/6 (JE), och från Björkarösund rapporterades 2 sj. den 27/5 (UM, ALg). Mest avlyssnad och rapporterad (14 rapporter, AKh upptäckare) blev den individ som satt vid Skarlunda kärr, Östertälje åtminstone tiden 29/5 – 12/6. Orsak se nedan. En rapport också från Molstabergrård, Vårdinge med 1 sj. den 31/5 (KEr)

FLODSÅNGARE (*Acrocephalus fluviatilis*)

I år fanns bara rapporter om en flodsångare i vårt område (och den enda stationära i Sthlms rapportområde söder om Mälaren) så denna blev livligt avlyssnad av åtminstone 17 personer under tiden 29/5 – 12/6. (Upptäckare AKh).

BUSKSÅNGARE (*Acrocephalus dumetorum*)

Efter sju år på rad med denna skönsångare saknas i år rapporter om arten.

KÄRRSÅNGARE (*Acrocephalus palustris*)

Årets första kärrsångare rapporterades från Dåderö, Mörkö den 24/5 (MBt). Från detta område finns sedan rapporter om 1 ex. den 2+6+12/6 (PLt, JE). En annan individ rapporterades från Sandasjön den 1+2/6 (HH, PLt). Från Söräng, Mellersta Mörkö rapporteras 1 sj. den 16/6 (UM, ALn). Den 26/5 rapporterades 1 sj. kärrsångare från Törebacka (Skarlundaområdet), Östertälje (UM, ALn). Några dygn senare hittades även gräshopp- och flodsångare i området och det blev livligt besökt de kommande två veckorna. Under perioden 31/5 – 12/6 inkom 23 rapporter från Skarlunda/Skarlunda kärr om som mest 3, ibland 4 sjungande kärrsångare (SC, JE, TJ, BSj, MNs m.fl.)

Totalt minst 8 sjungande individer i år, vilket är en halvering jämfört med de senare åren!

TRASTSÅNGARE (*Acrocephalus arundinaceus*)

En individ sjöng den 28/5 vid Boviken, S Mörkö på både morgonen (UM, ALn) och kvällen (MBt, JE). Inga ytterligare rapporter finns.

HÄRMSÅNGARE (*Hippolais icterina*)

I år 29 rapporter, färre än de föregående åren, men bedöms omfatta 20 fåglar d.v.s. jämförbart med 2017. En individ om inget annat anges.

Jämfört med förra året inkom färre rapporter från Tullgarnsslottsparken/Häggnäsviken och med som mest endast 2 sjungande fåglar där och då först den 7/7 (HN, EE). Ute på Tullgarnsnäs som mest 3 sjungande (den 26/5, SC) ett mer normalt antal.

Från Mörkö också få rapporter bortsett från Skansundet där ett ex. fanns tiden 15/5-16/7. Också en rapport vardera den 26/5 från Kalkberget och från Kasholmen (båda SC) om en sjungande fågel och rapporter den 14/5 + 12/6 från Dåderösund (PLt). Återstår från Mörkö en rapport om 4 sjungande på

Ledarön den 28/5 (PLt), en lokal som oftast hyser ungefär detta antal. I år ovanligt nog inga rapporter från södra Mörkö.

Från Ytterjärna inkom rapporter från Pilkrogsviken den 12/6 (MBr) och Mikaelgården den 23/5 + 17/6 (AR).

Glädjande är flera rapporter från Södertälje stads närhet: Igelstaviken den 20/5 (MN), Måsnaren vid motorvägen den 22/5 (SC), Mariekälla och Östertälje båtklubb den 27/5 (båda MAn) samt Mälarhagen den 25/6 (ALn). Dessa lokaler visar att härmsångaren inte är så kräsen och kräver större arealer högstammig lövskog.

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*)

Årets första fågel rapporteras den 14/4 från Svålsättersjön (JE). Till och med juni finns 20 rapporter vilket är normalt för senare år. Samtliga avser 1 ex. om inget annat anges. Av dessa är alla från tiden före mitten av maj och avser säkert förbiflyttare. Undantaget är 10 rapporter om en stationär fågel vid Hovsjö koloniområde, Tveta, som regelbundet hördes sjunga under tiden 27/4 – 11/7 d.v.s. 2½ månad (SB, SC m.fl.).

På hösten 18 rapporter varav några avser flera individer och som tydligt speglar flyttningstoppen. Samtliga av dessa är från 'Döda skogen', Pershagen, Tveta: 7 ex. den 23/9, 3 ex. den 27/9, 5 ex. den 28/9 och 3 ex. den 29/9 (samtl. SC)

BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL (*Regulus ignicapilla*)

Efter det förra årets rapporter om tre olika individer saknas rapporter av arten helt i år.

RÖDHAKE (*Erithacus rubecula*)

Några rapporter finns från början av året som åtminstone får benämnas övervintringsförsök; Södra (hamnen), Södertälje den 2/1 (JE), Skräddartorpskärret, Hölö den 7/1 (MBt), Hägnäsviken den 2+3+13/1 (BH, UM, JO, KE), Tullgarns slott den 20/1 (MBt, SC), Pärngränd, Södertälje den 5+9/2 (SB), Vårvägen, Södertälje den 11/2 (och även tidigare under vintern, RWs) samt Mikaelgården den 14/2 (AR). Sedan saknas rapporter fram till den 29/3 då 1 ex. vid Ålö, Tveta även sjunger (JE). Detta får betraktas som vårens första, då det från och med den 5/4 finns nästan dagliga rapporter.

Från "Vinterfåglar inpå Knuten" i slutet av januari rapporterades 15 ex. (22 ex. 2017) i våra två kommuner.

NÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*)

I år 52 rapporter om sjungande fåglar vilket är likartat med de två föregående åren, men färre än åren innan. Högsta antalet sjungande, 4 ex., rapporterades från Överenhörna den 15/5 (UM, ALg) och från Ledarön den 28/5 (PLt).

Konstaterad häckning vid Tullgarns slott den 7/7 (HN, EE).

BLÅHAKE (*Luscinia svecica*)

Som oftast endast höstrapporter (12 st), den första redan den 12/8 Västerängen, Tullgarnområdet (CL). Från detta område också rapporter från Hägnäsviken om 1 ex. den 1/9, 6 ex. den 4/9 och 1 ex. den 16/9 (samtl. JE) samt från Västerviken om 1 ex. vardera den 25/8 (JE), den 29/8 (MBt), den 3/9 (HN) och 2 ex. den 4/9 (JE).

Övriga rapporter är från Björkarösund, Mörkö: 1 ex. den 30/8 (MBt, JE, SC), 2 ex. den 9/9 (SC), 1 ex. den 11/9 (PLt) samt 1 ex. den 13/9 (MBt, SC).

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*)

- Rapporter om 2 adulta fåglar, hane+hona tiden 11-14/1 och om 1 hane tiden 15-19/1 Gärtuna, Östertälje (PRs, KE, JE, SC m.fl.). Detta är de första vinter-observationerna i vårt område enligt Artportalen.
- En 2K hane sjöng den 9+11/5 vid Igelsta-verket, Gärtuna, Östertälje (SC resp. JE) och den 27/6 sågs 1 honfärgad på samma plats (SC).
- En hane rapporteras den 8/6 vid AstraZeneca, Östertälje (UM, ALg)
- Från Sydhamnen, Södertälje rapporter om 1 ex. den 30/4 (SHL), 1 hane den 5/6 (KE) och varnande hane + nyligen flygg unge den 6/7 (KE).
- Rapport från Scania Tekniskt Centrum, Södertälje syd om 1 sjungande ad. den 14/5 (LGK).
- En sjungande hane nära Odals spannmålmagasin, Södertälje syd den 2+27/5 (MBt resp. SC).
- Från Oaxen, Mörkö en rapport om 1 ex. den 15/7 (MFö).

Ingen konstaterad häckning i år vid Gärtuna (häckning där förra året) däremot från Sydhamnen alltså. Före 2017 finns bara en rapport om häckning i vårt område enligt Artportalen nämligen år 2008.

STENSKVÄTTA (*Oenanthe oenanthe*)

I år 43 rapporter under häckningstid, jämförbart med de flesta föregående åren.

Fyra konstaterade häckningar finns rapporterade i år: Vid Hölö kyrka den 26/5 (SB), Scania Demo Centre den 21/6 (MBt), Södertälje Syd den 23/6 (SHL) där i alla tre fallen adulta matade ungar. Fjärde häckningen rapporterades från Turinge kyrka den 5/7 där 2 nyligen flygga ungar samt upprörd varnande hane iaktogs (YM).

Även två mycket troliga häckningar finns rapporterade: Hona + 2 1K den 27/6 vid Igelsta-verket, Östertälje (SC) samt Nora gård, Mellersta Mörkö där 1 1K fågel rapporteras den 14/6 och gamla fåglar setts tidigare under våren (MBt). Trolig häckning också vid Järna Kross och Grus, Ytterjärna den 26/6 (PR).

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*)

En sjungande 3K+ fågel upptäcktes nära Hovsjö kolnionsråde, Tveta den 15/5 (SB). Den besöktes av flera (JE, SC, MBt, AHL m.fl.) och hördes sista gången den 26/5 (JO). Dagen därpå, den 27/5 hördes 1 sjungande 500 m NV om den tidigare platsen (SB). Även denna fågel var 3K+ och troligen samma individ. Den rapporterades av flera (MAk, SC, RV) och hördes sista gången den 25/6.

På hösten rapporterades 1 ex. vid Hägnäsviken, Tullgarnområdet den 16+17+30/9 JO, SC, MBt).

SKÄGGMES (*Panurus biarmicus*)

I år finns rapporter från en för arten ny lokal och dessutom med större antal än vanligen: Döda skogen, Tveta vid 7 tillfällen tiden 23/9-21/10. Störst antal var 30 ex. den 27/9, 16 ex. den 29/9 och 8 ex. 21/10 (samtliga SC). Två hanar rapporteras från detta område även 29/12 (JO).

Övriga 19 rapporter är huvudsakligen från de gängse lokalerna:

Tullgarnsnäs: 2-3 ex. den 5/3, hörd den 18/7, 1 ex. den 27+28/7, 2 ex. den 13/8, 2-3 ex. den 2/10, hörd den 10/10 (alla SC och/eller JE) samt den 24/11 (MNs). 4 Ex. också vid Hägnäsviken den 19/10 (NEE, LG, CL).

På N Mörkö (1 ex. om ej annat anges) från Dåderöskär den 28/5, från Björkarösund den 5/5, den 19/8, den 29+30/8 och 3 ex. den 20/10 (SC, JE, MBt, PLt). Två rapporter också från Söräng, Mellersta Mörkö, den 7/1 (2 ex.) och den 3/3 (SC, JE) och från Lövhagen, S Mörkö den 28/11 (MBt, SC).

STJÄRTMES (*Aegithalos caudatus*)

Rapporter om minst 10 ex. från:

Morastugan, Södertälje 14 ex den 10/1 (RWs), Sundsvik, Turinge 12 ex. den 31/1 (BKy), Sigtunaån, Vårdinge 13 ex. den 1/2 (MBt) och Ålö, Tveta 14 ex. den 26/2 (RWs).

Under häckningstid (mars-juni) är arten rapporterad från

Tullgarnområdet: Näset (LD) och Häggånsviken (KE), Överjärna: Bankesta (ALn), Ytterjärna: Mikaelgården (AR), Tveta: Björnö (ALn), Hovsjö koloniområde (MAk) och Ålöström (HN), Turinge: Farfars udde (HH) och Nykvarn (MFr), Vårdinge (SD), Södertälje: Moratorp (ALn) och Björneborg (RV).

SOMMARGYLLING (*Oriolus oriolus*)

Ingen rapport i år.

TÖRNSKATA (*Lanius collurio*)

Under häckningstid 51 rapporter, något färre än snittet på senare år.

Säkra häckningar rapporterade från Tullgarnsnäs med ett par med 3 ungar den 8/8 (BH, UM, JKL, AMä), från Björkarö gård, Mörkö med par med 4 ungar den 5/8 (AR), från Egilsviken/Kalkberget, mellerstra Mörkö med varnande hona den 24/6 (SC) och 2 varnande par den 2/7 (MBt), från Kålsö, S Mörkö med matande par med 3 ungar den 6/7 (PR).

Trolig häckning också vid Baggtorp, Mörkö med hane med bomaterial resp. varnande den 12/5 resp. 29/5, på N Mörkö i närheten av Dåderö gård med 3 1K den 1/8 (BEx), vid Sandasjön med hane + hona tiden 28/6-25/7 (BH, UM, HN, EE, PLt), och möjligen också Kattnäsvägen, Hölö med permanent revir den 31/5 (AWb).

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*)

Från *vintern-våren* finns 38 rapporter, en halvering jämfört med de senare åren. Flest rapporter i januari och mars och med den sista från N Mörkö den 9/4 (UM). Alla rapporterna avser 1 ex.

Hälften av dessa rapporter är från Mörkö med 7 från Sandasjöns omgivning och med någon rapport vardera från Bokskogen, Salsudd Hörningsholm och Dåderö. Från mellersta Mörkö finns rapporter från Baggtorp den 23+28/3 och 6/4 (BLj, MBt, HAn, BB), från Söräng den 7/1, den 5/2 och 17/3 (SC, MBt) och från Skäsa gård 16/3 (BLj, TSd).

Från Hölö finns rapporter från Pålundet/Påläng den 3/2 (JE), den 4/3 (BHa, RLk), den 7/3 (HA, ISA) och den 22/3 (JE), från Västerviken, Tullgarnområdet den 3/1 (JE), den 27+28/1 (MBt, SC, KE) och den 26/3 (NK). Från detta område också rapport från Norasjön den 7/1 (MBt) och från Skyttorp den 7/4 (LS). Återstående rapporter från första halvåret är från Pilkrogsviken och Vaskhusviken, Ytterjärna den 2/1 (JE) och Kungsdalen, Östertälje den 18/3 (PR).

Rapporterna ovan avser troligen totalt högst 10-talet individer, vilket är ca 2/3 av det uppskattade antalet de två föregående åren.

Under *hösten* inkom 27 rapporter, den första från den 22/9 (PLt). Norra Mörkö dominerer som vanligt stort med 20 rapporter varav 5 från Sandasjön- och 7 från Björkarösunds-området. Från Mellersta Mörkö finns rapporter från Baggtorp den 15+16/10 (HAn, BB, HN) och Botten den 22/11 (PLt) och från S Mörkö en rapport från Norräng den 1/11 (HAn, BB).

Från Hölö 6 rapporter, alla från Tullgarnområdet: Häggånsviken den 2+28/10 (KEr, HN, EE), Norasjön den 20/10 (JJ, AWo), Tullgarns slott den 27/10 (KHä), Tullgarnsnäs den 11/11 (SC) samt Västerviken den 20/12 (MBt, SC).

Från Ytterjärna finns en rapport från Pilkrogsviken den 17/11 (SC).

NÖTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*)

Fem vårrapporter är ungefär som vanligt, och med 1 ex. vardera om inte annat anges: Ledarön, Mörkö 2 ex. den 25/2 (PLt), Tullgarnsnäs den 12/4 (PLt) + den 23/5 (SC), Pilkrogsviken den 27/4 (BAn), Lina Naturreservat den 4/5 (SB) och Kalkberget, Mörkö den 13/5 (SC).

Under andra halvåret finns 21 rapporter varav 14 från Västerviken, Häggnäsviken eller Tullgarnsnäs.

Övriga rapporter:

Hölö: Ett ex. förbiflygande vid Edeby gods den 27/9 (HN, EE), Södertälje: Kiholms koloniområde den 30/8 ((ALn), Lina Lersjö den 28/9 och 15/11 (BSi), Salem: Viksberg 3 ex. den 29/8 (MBt), den 2/9 (JE), Mörkö: Fälten N Mörkö den 6/10 (KHä)

Samtliga rapporter omfattar 1, i något fall 2 ex. utom i Slottsparken den 27/10 då 6 ex. rapporterades (KHä) samt minst 3 ex. Västerviken den 9/9 (SEn).

RÅKA (*Corvus frugilegus*)

En dryg handfull rapporter om troligen 4 olika individer under vårsträcket varav 1 ad. Säby gård, Ytterjärna den 16/3 (SC) och 1 ad. Häggnäsviken, Tullgarnområdet den 30/4 (SB). Övriga rapporter är från Nöcknaområdet, Mellersta Mörkö inklusive kring Mörköbron: 1 ad. den 24/3 (SC, MBt), 1 ex. 25-26/3 (PR, SC, NK), 1 ex. den 29/3 (JE, MBt, JO) samt 1 2K den 7/4 (SC).

Rapporter från hösten saknas ovanligt nog i år.

KORP (*Corvus corax*)

Största samlingen, 80 ex., rapporterad från Stav, Hölö den 26/1 (AR), vilket är den största flocken på flera år. Ett ansevärt antal, 30 ex., också rapporterad från Ekensberg, Överenhörna den 4/2 RLo).

STARE (*Sturnus vulgaris*)

Vårens första starar sågs den 15/3 på Norra Mörkö av flera rapportörer. Således inga övervintringsförsök i år heller.

BOFINK (*Fringilla coelebs*)

Vinterfynd: 16 ex. vid Hjortsberga, Vårdinge den 3/1 (JJ), 2 ex. Eldarevägen, Nykvarn den 14/2 (MFr) och 4 ex. Tullgarns slott den 18/2 (CL).

Följande rapporter är om 1 hona vid Sundsviks Hills viltvatten den 11+17+18/3 (BKy) och kan möjligen vara en övervintrare liksom 2 respektive 1 ex. vid Tomtevägen, Södertälje den 15/3 resp. 16/3 (LS). Första sjungande fågeln hördes den 22/3 vid Mikaelgåredan, Ytterjärna (AR)

December: 1 ex. Tullgarns slottspark den 5/12 (KHä), 1 hona Tallhöjdsvägen, Södertälje den 16/12 (JO), 1 hane Farfars Udde, Turinge den 23/12 (HH) och 1 ex. Mikaelgården, Ytterjärna den 31/12 (SR).

Från "Vinterfåglar inpå Knuten" rapporterades i år 18 ex. (15 ex. 2016) vid olika fågelbord i vårt område i slutet av januari.

BERGFINK (*Fringilla montifringilla*)

Vinterfynd: En artren flock på ca 80 ex. rapporterades från Slottsparken, Tullgarn den 3/1 (JO) och 60 ex. från samma område den 7/1 (CL). Noterad där (okänt antal) även den 13/1 (KE). Ett ex. födosökande Lämbonäsvägen, Hölö den 10/1 (AWb). Från Mörkö finns två rapporter från den 11/1, 1 ex. Bokskogen och 25 ex. Björkarö gård (båda PLt) samt en rapport från den 15/1 om 2 ex. nära Pålsundet (HA).

1-2 ex. vid matning på Tomtevägen den 6/3 och 15-16/3 (LS) får nog anses som första vårflyttarna. Den 22/9 rastade 150 ex. vid Sanda gård, Mörkö (PLt), vilket är den största rapporterade flocken på 6 år.

December: 2 ex. på matning Bruksgatan, Södertälje den 31/12 ((KE).

STEGLITS (*Carduelis carduelis*)

Under *vintern* (tom 15/3) finns 28 rapporter, vilket är färre än de föregående åren. Enda större flocken sågs vid Skanssundet, Mörkö där 10-40 ex. rapporterats tiden 2-10/1 (AHI, JE, PLt).

Under *häckningstid* (april-juli) 54 rapporter vilket är något färre än de senaste åren. Av dessa är 8 rapporter från Tullgarnområdet (Hölö) och 20 st från N. Mörkö, oftast Skanssundet, 6 är från Turinge och 10 från Ytterjärna. Återstående rapporter är från Södertälje (2 st., KE, MAn), Tveta (2 st., MAK, HA, ISA), Vårdinge (1, BK), Taxinge (1, JW) och Överjärna (1, CL). Rapporterna avser i allmänhet högst 5 individer. Häckning konstaterad vid Mikaelgården, Ytterjärna den 22/6 (AR) och vid Skyttorp, Tullgarnområdet den 11/7 (HN) där i båda fallen nyss flygga ungar matades.

Största höstflocken, 100 ex., rapporterades som oftast från N. Mörkö, i år från Björkarösund den 15/9 (MBt, SC). En novemberflock på 40 ex. vid Farfars Udde, N Yngern, Turinge bör även nämnas.

HÄMPLING (*Carduelis cannabina*)

Under *häckningstid* (april-juli) 37 rapporter vilket är något färre än de närmast föregående åren. Av dessa är det bara en rapport som inte är från skådartäta områden som Hölö, Mörkö och Ytterjärna; En sjungande vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 28/4 (BKy).

Största vårflocken, 20 ex. rapporterades från fälten vid Mörkö kyrka den 18/4 (HA, ISA).

VINTERHÄMPLING (*Carduelis flavirostris*)

En flock på troligen upp till 20 ex. tillsammans med hämplingar rapporterades från Nora/Aspbacken, Mellersta Mörkö den 10/4 (MBt, HH). Enstaka ex. också rapporterade från Skanssundet den 14+18/10 och den 4/11 (KHä, MBt, SC, JE), från Björkarösund den 26/10 + 1/11 (SC, JE, MBt) och från Sandasjön den 5/11 (PLt).

SNÖSISKA (*Acanthis flammea exilipes*)

[Numera endast en ras av gråsiska]

Ett ex. tillsammans med en flock av nominatrasen på Tomtevägen, Södertälje den 6/1 (LS).

BÄNDELKORSNÄBB (*Loxia leucoptera*)

Rapporter saknas i år (liksom 2016)

MINDRE KORSNÄBB (*Loxia curvirostra*)

62 rapporter under året är helt jämförbart med åren innan. Spridningen är i år bättre fördelad, sämst med rapporter är det under maj-juni och december. Som oftast flest rapporter från Mörkö men också rapporter från Turinge, Tveta, Södertälje, Hölö, Ytterjärna och Vårdinge.

Största rapporterade antalen var 20 ex. förbiflygande vid Yttereneby, Ytterjärna den 10/11 (BT) och 50 ex. noterade på Ekö, S Mörkö den 20/1 (TS, CK). Från den senare rapporten framgår inte om det var stationära eller sträckande fåglar och om det var flera flockar. Medelantalet fåglar/rapport var cirka 5 ex., en halvering mot föregående år.

STÖRRE KORSNÄBB (*Loxia pytyopsittacus*)

Tolv rapporter är helt jämförbart med förra året men betydligt fler än åren dessförinnan. Rapporterna har god spridning, 7 församlingar finns representerade.

Alla rapporterna kronologiskt:

- Mölnboskogen, Vårdinge 7 ex. den 3/1 (OW)
- Sundsvik, Turinge 2 ex. den 9/2 (BKy)
- Vattgruvsmossen, Överjärna 2 ex. 7/4 (JE)
- Mikaelgården, Ytterjärna 1 ex. den 8/4 (AR)
- V Björneborg, Södertälje noterad på två platser den 25/6 (RV, LSa)
- Salsudd, N Mörkö 1 1K den 16/7 (HN, EE)
- Sörsjön, Hölö 1 ex. den 17/7 (MBt)
- St. Alsjön, Vårdinge 7 ex. den 11/10 (JE)
- Skansundet, Mörkö 1 ex. den 13/10 (SC, JE)
- St. Envättern, Vårdinge 4 ex. den 14/10 (MBt)
- Björkarösund, Mörkö hörd den 18/10 (MBt, SC)

ROSENFINK (*Carpodacus erythrinus*)

I år finns 25 rapporter, alla avseende sjungande fåglar, vilket är mer än snittet för senare år. Bortsett från 1 ex. i Viksberg, Salem den 8/6 (GO) är dock alla rapporter från Norra Mörkö-området inklusive Dåderö. Årets första fåglar hördes från Dåderösund och Dåderö skär den 14/5 (PLt). Den 18/5 hördes 3 ex. från detta område (SC, MBt), den 22+24/5 minst 2 ex. (SB, BH, UM, AMä, MBt) och 3 ex. den 2/6 (PLt). Den 28/5 rapporterades 4 ex. varav 3 vid/på Dåderö och 1 ex. vid Sandaajön (PLt). Dessutom finns rapporter om 1 ex. från Hörningsholm den 29/5 (PA), den 18/6 (PLt) samt 30/6 (TSd) som troligen avser en femte fågel. Således ovanligt många sjungande i detta kärnområde i år, men ovanligt få rapporter från resten av vårt område.

TALLBIT (*Pinicola enucleator*)

Inga rapporter i år, arten har senaste årtiondet setts ungefär vart tredje år.

DOMHERRE (*Pyrrhula pyrrhula*)

Ovanligt nog en häckning rapporterad även i år då föräldrarna matade 3 ungar vid Mikaelgården, Ytterjärna den 17/6 (AR).

De flesta rapporterna är tyvärr som vanligt från januari och november-december, även i år är mindre än 10 % från häckningstiden (april-juli). Största rapporterade flocken i år är på 35 ex. och rapporterades den 13-14/1 också i år från Horn, Överenhörna (RLo). Även en flock på cirka 25 ex. vid Sigtuna, Vårdinge den 19/11 (BK) bör nämnas.

STENKNÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*)

Antalet rapporter, 66 stycken, ligger inom det förväntade spannet för senare år.

Under häckningstid (april-juli) finns i år 18 rapporter (mot förra årets 24) varav 7 är från Mikaelgården, Ytterjärna, där 2 par sågs den 3/6, parning den 8/5 och föräldrarna matade minst 1 unge den 21/6 (AR).

Övriga rapporter under häckningstid (av 1-2 ex. i samtliga fall):

Turinge: Jägarskogen den 8/4 (ID), Farfars Udde den 15/4 (HH), Eldarevägen, Nykvarn den 6/5 (MFr).

Salem: Talbystrand, N Södertälje den 7/4 (KN).

Mörkö: Eriksö den 21/4 (GC), Sandajön den 27/4 (UM, KW, PEP), Salsudd den 4/6 (KM)

Tullgarnområdet, Hölö: Näset den 19/5 (EE) och den 19/5 (4 ex., MBt, SC), Slottsparken den 5/5 (MFr)

Södertälje: Björneborg 26/6 (LSa, RV)

Under vintern - tidig vår (jan-mars) rapporter om som mest 8 ex. i Tullgarns slottspark den 3/1 (JO) och om 4 ex. på Hertig Carls väg den 23/1 (GFs, JEE) och på Pärögränd den 7/2 (SB) båda i Södertälje. I övrigt 12 rapporter om enstaka ex. i Hölo och Mörkö församlingar samt i Södertäljes närhet, dessutom 1 ex. Horn, Överenhörna den 13/1 (RLo) och 1 hona Farfars Udde, Turinge den 25/3 (HH).

LAPPSPARV (*Calcarius lapponicus*)

Endast en enda höstrapport i år, 1 ex. vid Björkarösund, N Mörkö den 8/9 PLt).

SNÖSPARV (*Plectrophenax nivalis*)

En vårrapport om 1 rastande individ på Fälten Norra Mörkö den 24/3 (PLt).

Höstrapporter: Tre ex. vid Skanssundet, Mörkö den 26+28/10 (MBt, JE, SC) samt 2 ex. den 3/11 (NK).

Ett ex. Vidarkliniken, Ytterjärna den 12/11 (OA).

GULSPARV (*Emberiza citrinella*)

Största flocken detta år, 150 ex., rapporteras från Tullgarns allé den 22/11 (HN).

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*)

Även i år endast en tillfällig fågel på våren, 1 födosökande NV Sandasjön den 8/5 (SC).

SÄVSPARV (*Emberiza schoeniclus*)

Ovanligt med övervintringsförsök, så inte heller i år. Första vårrapporten är från den 2/4 (PLt).

Rapportsignarurer:

AA	Anders Arman	BHa	Bjarne Hallman	DL	Dag Lanerfeldt
AEs	Anders Engström	BJo	Björn Johansson	EE	Eva Edmert
AGr	Anna Grönlund	BJn	Bengt Jonsson	EG	Eva Gudéhn
AHI	Anders Haglund	BK	Bertil Karlsson	EGH	Eva Georgii-Hemming
AKh	Anders Kronhamn	BKy	Björn Kylefors	EL	Emil Larsson
ALg	Anders Löfgren	BLj	Bo Ljungberg	ESt	Erik Stensman
ALn	Anton Larsson	BO	Bengt Ottosson	FJ	Fredrik Johansson
AMä	Ari Määttä	BR	Bo Runesson	GAv	Göran Andervass
AR	Alex Roetemeijer	BS	Birgit Svensson	GBr	Göran Brehmer
AS	Anders Sennmalm	BSi	Börje Silver	GC	Gunnar Carlsson
ASt	Agneta Sundkvist	BSj	Bengt Sjösten	GFs	Gunnel Forsström
AWb	Allan Wallberg	BSL	Beatrice Svensson Lindius	GHe	Gunnar Hector
AWg	Astrid Wastegård	BT	Bjarne Tutturen	GNn	Göran Nyrén
AWn	Anette Westin	BTö	Bo Törnquist	GO	Gunnbritt Olsson
AWo	Ammi Wohlin	BW	Björn Wester	GS	Göran Sundholm
BAn	Björn Andersson	BWf	Bengt Windolf	HA	Håkan Alm
BB	Björn Bengtsson	CCK	Camilla Callenmark	HAn	Hasse Andersson
BEx	Björn Erixon	CL	Claes Leijon	HDh	Hugo Davegårdh
BH	Bo Hellberg	CS	Caspar Ström	HH	Håkan Hall

HLe	Henrik Lerner	LMn	Liam Martin	RA	Rikard Anderberg
HN	Hans Norelius	LOJ	Lars-Olof Jiveskog	RHa	Ragnar Hall
HT	Hans Terelius	LS	Leif Sundin	RLk	Ragnar Lagerkvist
ID	Inger Dahlberg	LSa	Lars Salomon	RLo	Roland Lönnerbro
IGM	Ingalill Gagner Milchert	MA	Mats Arvidsson	RMå	Roger Månsson
IK	Ingela Kjellsson	MAb	Monica Ahlberg	RS	Roger Stigell
ILa	Ingalill Larsson	MAk	Mats Axbrink	RV	Raul Vicente
ISA	Isa Sjölin-Alm	MAn	Mats Andersson	RWs	Rolf Wahlström
JE	Johan Ehrlén	MAR	Mattis Arveström	SA	Stefan Andersson
JEE	Jan-Erik Eklund	MBr	Magnus Brandel	SB	Stefan Bengtsson
JFn	Jörgen Fritzon	MBt	Mats Blomstedt	SC	Stefan Clason
JJ	Jan Joråd	MC	Maria Carlson	SD	Steve Dahlfors
JO	Jan Oldebring	MCn	Magnus Claesson	SEn	Stefan Eriksson
JOI	Jonas Olson	MED	Maya Edlund	SHL	Sven-Hugo Lundahl
JSI	Jan Söderlind	MFr	Magnus Friskytt	SLO	Sofia Lohela
JSn	Johanna Snellström	MFd	Mikael Fröjd	SSu	Staffan Sundin
JSt	John Sternbeck	MFö	Magnus Fiskesjö	SWd	Stefan Wastegård
JW	Janne Wahlström	MJ	Mats Janson	Tbe	Thomas Bergman
KE	Kåre Engberg	MKd	Maria Kajstad	TJ	Thomas Jansson
KEr	Kjell Eriksson	MN	Mats Nordin	TKö	Thomas Köpsén
KH	Klas Herman	MNs	Magnus Nilsson	TSd	Tomas Saxgård
KHä	Kauno Hämeenkorpi	NEE	Nils-Erik Ewers	UAp	Ulf Arup
KL	Kenneth Lidén	NK	Nils Karlsson	UEm	Ulf Elman
KM	Kaj Månsson	OA	Ola Andersson	UGe	Ulf Gårdenfors
KN	Krister Nässén	OAn	Olle Andersson	UM	Ulf Modin
KOI	Kenneth Olausson	OW	Olle Wahlström	USE	Ulla Sebestyen
KSö	Kent Söderberg	PA	Petter Andersson	UT	Urban Tholen
KW	Kenneth Welin	PB	Patrik Brehmer	YM	Yngve Meijer
LAn	Lennart Andersson	PEP	Per Erik Pershagen	YT	Ylva Terelius
LD	Leif Dahlgren	PKy	Petter Kylefors	ÖS	Örjan Sjögren
LG	Leif Godin	PLt	Per Lundkvist		
LGK	Lars-Gunnar Klang	PRn	Peter Randén		

Andra förkortningar: Rrk Regionala rapportkommittén, Stockholm
 Rapportsammanställare: Lennart Magni: Svanar – Lommar
 Staffan Holmberg: Doppingar – Pipare
 Leif Sundin: Tofsvipa – Hussvala
 Stefan Bengtsson: Inledning, Piplärkor - Fältsparvar

Medlemsregistret är borttaget pga GDPR

Foto Baksidan
Alförrädare, hona

Fotograf: Okänd (från internet)

